

وتمہی پرندہ گانی

لوقمانی تہ کیم

منشی اقرہ القفافی

www.igra.ahlamontada.com

جہزہ بارامی

چاپی سیمہ ۲۰۱۰

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.afhamontada.com

وتە و پەندەگانى لوقمانى حەكىم

كۆكردنەوہى

جەزا بارانى

چاپى سىيەم

۲۰۱۰ زايىنى

۱۴۳۱ كۆچى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ^ج
وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ^ط وَمَنْ كَفَرَ
فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ﴾

• ناوی کتیب: وټه و پهنده کانی لوقمانی جه کیم

• کوکردنه وهی: جهزا بارامی

• کتاب: رهوا جه میل – یعقوب احمد

• دیزاین: سهنته ری یاد

• بهرگ: رهوا جه میل

• نویه ی چاپ: چاپی سی یه م

• سالی چاپ: ۲۰۱۰

• تیراژ: (۲۰۰۰) دانه

• مافی له چاپدانه وهی پاریزراوه

پیشه‌کی

به‌ناوی‌خوای‌گه‌وره‌و‌میهره‌بان

به‌ریزان : راجیایی هدی له‌نیوان زانایاندا که نایا لوقماني حکيم پیغه‌مبه‌ر بووه یان نا به‌لام بۆ‌چوونی به‌هیژ تر نه‌ویه که پیغه‌مبه‌ر نه‌بووه لوقماني حکيم له سه‌رده‌می پیغه‌مبه‌ر داود دا ژیاوه پیاوونکی ره‌ش پیستی حه‌به‌شی کۆیله‌و دارتاش بووه خوای گه‌وره‌ش سوره‌تیکی به‌ناوی نه‌وه‌وه ناوناره و هه‌ندیك له نامۆزگاریه‌کانی‌شی له‌و سوره‌ته‌دا هاتووه ئەم کتیبه‌ی به‌رده‌ستی‌شان وته‌کانی نه‌و پیاوه‌یه که به‌راستی په‌نده‌کانی چونکه گشتگیرن بۆ هه‌مووانه له پیش هه‌موانی‌شدا ده‌بیت دایکان و باوکان سود له‌م ووتانه وه‌ریگرن له‌په‌روه‌ده‌کردن و پینگه‌یانندی رۆله‌کانیاندا

حوزه‌یرانی ۲۰۰۹

وتە و پەندەكانى لوقمانى حەكىم

- ۱- كورە شىرىنە كەم: نە كەي كە سىڭ يان شتىك بكەي بە ھاوبەش و ھاوتاي خوا، چونكە بەرپاستى ھاوتاي ھاوبەش پەيدا كىردن بۇ خوا ستەمىكى گەورەيە كە مرۇژ لە خۇي دە كات.
- ۲- ئەي كورې نازىزم: بەرپاستى ئە گەر گوناھىك بە ئەندازەي تۆوي خەردە لە يەك ھەبىت و لەناو بەردىكدا لەناو ئاسمانە كان يان لەزەويدا حەشار درايتت خوا دەيھىتتەو ە رېت، بەرپاستى خوا ھىچ شتىكى لاشارو ە نىيە و زۆرېش ئاگادارە.
- ۳- كورې شىرىنم: نوژنە كانت بە چاكى ئەنجام بەدە، فەرمان بكە بە چاكە و رېنگرى بكە لە خراپە و نارام بگرە لە بەرامبەر ئەو ناخوشىانەي توشت دەبن، بەرپاستى ئەرانەي كە باسگران شتانتىكن كە دەبىت ھەر ئەنجام بدرىن.
- ۴- كورې شىرىنم: رووت و ەرمە گىرە لە خەلك و بەناز و فېزەو ە مەرۇ بەسەر زەويدا، بەرپاستى خوا ئەو كەسانەي خۇشناويت كە بە ناز و فېزەو ە بەسەر زەويدا دەرۇن.
- ۵- كورې شىرىنم: لە كاتى رۇشتندا مامناو ەندى برۇو بەدەنگى نزم قسە بكە، چونكە بەرپاستى ناخۇشترىن دەنگ و بىزارترىن دەنگ دەنگى گويدرئزە.
- ۶- كورې خۇم: نامۇزگاريت دەكەم بەدوو شت كە دەستيان پتو ە بگرىت سەلامەت دەبىت ۱ (پارە تاپى بۇيت) ۲ (ئابىن بۇ سەرفرازى رۇژى دوايت).
- ۷- ئەي كورې شىرىنم: بەھۆي كە سابەتى جەلالەو ە خۇت لە ھەژارى پارىزە چونكە ھەر كە سىك ھەژار بويتت سى شقى تروش بوو ە ۱ (كورتى لە ئايە كەيدا) ۲ (لاوازى لە ە قلىدا) ۳ (نەمانى پياو ەتى) لەو سىانەش گەورەتر خەلك بە سووك تەماشاي دەكەن.
- ۸- كورې خۇم: دانابى و حىكەمەت ھەژار دەكات بەپاشا، نەكەي قىناع پىوشى بەشەو ترسناكەو بەرۇژ بىزراو ە.

۹- نهی کوری شیرینم: له کاره کانتدا راویژ به خاوه نهمزونو دنیا دیده کان بکه تا بیروبوچوونی خوینت به خوږایی بدهنی که خوږان به ههول و ماندوو بوون دهستیان که وتوو.

۱۰- نهی کوری خۆم: نه گهر گه دهت پرکرد بیر کردنه وهت نامیتیت و دانایت که ده بیت و نه داما نی لاشهت هه مووی له کار ده که ون .

۱۱- نهی کوری شیرینم: زۆر یادی خوا بکه، چونکه که سیک یادی خوا بکات خوی گه ورهش یادی نهو که سه ده کات.

۱۲- نهی کوری خۆم: باگونا هه کانت هه میسه له بهر چاوت بن، چاکه کانیش ت پشت گوئی بجه، له گونا هه کانت په شیمان بهو چاکه کانت به زۆر مهزانه.

۱۳- نهی کوری شیرینم: هه رکاتی گونا هه باریکت بینی قسه ی بی مهلی، لهو کاته دا گونا هه کانی خۆت بینه وه یاد چونکه تو ته نهها پر سیاری کرده وه کانی خۆت لی ده کریت.

۱۴- نهی کوری خۆم: گوږپرایه لی خوا بکه، چونکه هه که سیک گوږپرایه لی خوا بکات هه رچی ناوات و مه بهستی هه به بوی جی به جی ده کات و له خراپه ی خه لکیش ده پاریزیت.

۱۵- نهی کوری خۆم: گوئی به دنیا مه دهو دلت بی خوش نه بیت چونکه تو بوئه وه دروست نه کراویت، خوی گه وره هه ر شتیکی له دنیا دا دروست کردیت زۆر ناسانه بووه له لای له دروست کردنی خودی دنیا، له بهرئه وه ی هه یج خوشیه کی نه کردروه به پاداشت بۆ چاکه کاران وه یج ناخوشیه کیشی نه کردروه به سزابۆ خراپه کاران.

۱۶- نهی کوری خۆم: نارام بگه ره و خاوه ن باوه بهو جهادی نه فست بکه، بزانه که نارام گرتن بلندی و گه وره یی و بهزه یی و دنیا نه ویستی و هه ستر کردن به چاودیری خوی تیایه، هه رکاتی له بهر امبه ر هه رامدا نارام گه رویت و دنیات به که م گرت و

نارەھەتتە كەتتە لالا ھېچ نەبۇۋ ئەۋكەتە ھېچ شەتتە كەمەردن بەلاتەۋە خۇشە نەبەتتە و
چاۋەرتتە مردن دە كەتتە.

۱۷- كورپى خۇم: لەيادى خۇا بى ئاگا مەبەۋ لە خۇابەرسەۋ باكەسەش پەتتە نەزانەتتە
خەللىقە لەخۇتتە بايتتە نەكەن، بەقسەدى نەزان نەخەلەتتە، چۈنكە بەراسەتتە تۇ مروارى
لەدەستەيەۋ وادەزانى پشقلە.

۱۸- كورپى شەرىنەم: نەرم و نەيان بە، ھەمەشە ھاورپى چاك بە، زۇر بەرىكەرەۋەۋە كەم
قسە بەكە مەگەر لە وتى راستەدا زۇر بەگىرى و كەم پەيكەنە، گالتەۋ سوعبەتتە زۇر
مەكەۋ قەزە قەزە مەكەۋ دەمەقالتتە زۇر مەكە، ھەر كاتتەك بەدەنگ بەۋەتتە با
بەدەنگەتتە بەر كەرنەۋە بەتتە ھەر كاتتەكەش قەتتە كەرد بەدانەلى قە بەكە.

۱۹- كورپى شەرىنەم: مالتە كەتتە بەفەرۋ مەدە مالتە خەللىقە بەچاك مەزانە، مالتە
خۇتتە ئەۋ مالتە بەكە لەپەش خۇتتە بەرتتە دە كەتتە مالتە خەللىقە ئەۋ مالتە بەكە لە
دوۋى مردن بەجەتتە دەھەتتە.

۲۰- ئەى كورپى شەرىنەم: ھەمو ھەۋلەتتە لە چاكەدا بەبەزۇر لەخۇ كەردن بەتتە و
ھەرگەز نەلەتتە بەسە، نەۋەندەش گەنگە بەدەنە مەدە كە نەگەتتە لەخۇ نامادە كەردن بە
رۇزى دوۋى نەمەتتە.

۲۱- ئەى كورپى خۇم: ھەر كاتتەك خۇاى گەۋرە نەمەتتە پەتتە بەخەشەتتە با
شۋەنەۋارى نەمەتتە كەى بەسۇپاس گوزارەتتە بۇى خۇبە كەم زانەتتە بەرامبەرى و
چاكە كەردن لەگەل خەللىقە بەنەتتە بەسەرتەۋە ھەمو شەتتە بەلەئى خۇى ھەيە، بەلەى
كەدەۋەى چاكەش لە خۇرەزى بوۋنە.

۲۲- ئەى كورپى خۇم: ئەمچامدانى نەۋزە فەرزە كان لە ھەمو كارەك چاكەزە.

۲۳- ئەى كورپى خۇم: لەگەل كۆمەلەكەدا دابەشە كە يادى خۇابەكەن، چۈنكە نەگەر
زانەتتە ئەۋا زانەتتە كەتتە سوۋدەتتە پەتتە دەگەنەنە، خۇ نەگەر نەزانەش بەتتە فەرى شەتتە

ده کهن، نه گهر به زهیی خوا یان رۆزی خوا داباری به سه ریاندا نهوا تۆش به شدار ده بیت تیایدا.

۲۴ - نهی کوری شیرینم: له گهن کۆمه لیکدا دامه نیشه که یادی خوا ناکهن، چونکه نه گهر نه زان بیت نهوا زیاتر نه زانت ده کهن، خو نه گهر زاناش بیت نهوا زانسته که ت سوودت پی ناگه یه نی، نه گهر نه فره تی خوا یان توره یی خوا داباری به سه ریاندا نهوا تۆش به شدار ده بیت تیایدا.

۲۵ - کوری خوّم: سوپاسی که سیک بکه که چاکه ت له گه لندا ده کات و چاکه ش له گهن که سیک بکه که چاکه ت له گه ل ده کات، چونکه نیعمه ت به هوئی سپله ییه وه له ناو ده چیت و به هوئی سوپاس کردنیشه وه ده مینته وه.

۲۶ - نهی کوری شیرینم: به راستی دنیا ده ریایه کی قوله و خه لکانیکی زۆر تیایدا خنکان، با که شتیه که شت تیایدا ته قوای خواو کرده وه ی چاکه و نهو تۆیشووه ت بیت که هه لی ده گریه ت، هه لوبده با تیایدا قازانج بکه هیت، رۆژه کانی شه پۆلی ده ریاکه و کتیبه که ی خواش رینیشانده ره و گپرا نه وه ی نه فس له نار ه زوو حه بله کانی تی و مردنیش که نار ه که یه تی و قیامه تیش سه خته و تۆ ده چیت بۆ نهوئی و فه رمانه وه اش لهوئی هه ر خوایه.

۲۷ - نهی کوری شیرینم: ته و به کردن دوامه خه چونکه له پر مردن یه خه ت پی ده گریه ت.

۲۸ - نهی کوری شیرینم: نه گهر و یستت هاو رپیه تی که سیک بکه هیت سه ره تا توره ی بکه نه گهر له کاتی توره ییه که یدا نارامی گرت نهوا باشه نه گهر نا نهوا هاو رپیه تی مه که.

۲۹ - نهی کوری خوّم: لهو رۆژه وه که تۆ هاتوینه دنیا وه تۆ پشتی تی ده که هیت و له قیامه ت نزیک ده بیته وه و به ره و لای ده رۆیت.

۳۰- ئەي كورې خۆم: خۆت لە قەر زى كوردن پارىزە چونكە دەبىتتە ھۆى زەلىلى رۆزۇ خەفەتتى شەو.

۳۱- ئەي كورې خۆم: ھەمىشە بلىّ خوايە لىم خۆشە چونكە ھەندى كات ھەيە پارانەو ھە تىايدا گىرادەبىت.

۳۲- ئەي كورې شىرىنم: لەو كەلە شىرە زىرە كىرە لە كاتىكدا ئەو لە گەل بەرە بەياندە خورپى و تۆش لە ناز جىگە كەتدا خەوتوت.

۳۳- ئەي كورې شىرىنم: ھەر كەسىك لەتواناى خۆى زىاتر ھەلبىگىرەت پەكى دە كەوت، ھەر كەسىك بەخۆى بنازىت تىا دەجىت، ھەر كەسىك فىز بەسەر خەلكىدا لىّ بدات خوا زەلىلى دە كات، ھەر كەسىك بۆ كارە كانى راپوئىر نە كات پەشىمان دەبىتەو، ھەر كەسىك ھاوئەلتى زانايان بىكات زانىارى فىر دەبىت ھەر كەسىك كەم قسە بىكات بىو ھە دەبىت.

۳۴- كورې خۆم: لەناو نوپۇزدا، ناگات لە دلت بىّ لەناو خەلكىدا ناگات لە زمانت بىّ لە كاتى ناغواردندا ناگات لەسكت بىّ لە كاتى مېوانىدا ناگات لە چاوت بىّ، دوو شت ھەمىشە لەباد بىت خواى گەورەو مردن دوو شتىش ھەمىشە لەبادبەكە چاكەى خۆت بەرامبەر خەلكى و خراپەى خەلكى بەرامبەر خۆت.

۳۵- كورې خۆم: بەبىّ ھۆ قسە مەكە بەئەدەبەو بەرپىدا برۆ، پىسىار لەشتىك مەكە كە پەيوەندى بەتۆرە نەبىت مالو سامانت بەفېرۆ نەدەيت و مالى خەلكى پى چاك بەكەيت، مالو سامانى راستەقىنە ئەو ھە كە پىشى خۆتى بەدەيت بۆ قىامەت.

۳۶- ئەي كورې خۆم: لەسەر ئەزۇن بىچۆ بۆلاى زانايان و بەدل گورسان لىگىرە بەراستى دل بەزانست ئەبوژىتەو ھەر وەك چۆن زەوى وشك بەبارانى پەلە زىندو ئەبىتەو.

۳۷- نهی کوری خۆم: کاتی لهش ساغ بوویت دلخۆش مهبو ناخۆشی و دلتهنگی خۆت بشارهوه نهمه نهوپهیری خشلۆ چاکهیه، نارامگره لهسهریان بۆت دهبیئت بهتیشوو له دواڕۆژدا.

۳۸- کوره کم: به کم رازی به، به بهشی خۆت دلگران مهبو چاوت له دهستی خه لکی نه بیئت، چونکه نازارت دهدات و هیچیت دهست ناکه ویت، با گوناوه کانت له بهر چاوین تا مردن، به لام باچاکه کانت له بهر چاو نه بیئت چونکه که سیک لای خۆی تۆماری کردوه که هه مرگیز له یادی ناچیت.

۳۹- کوری شیرینم: نه گهر ناره زوو زال بوو به سه ره هه ره که سیکدا نهوا دلی تاریک ده کات، نه گهر دلی تاریک بوو نهوا سنگ و دهروونی گرژ ده بیئت.

۴۰- کوری خۆم: هه ره کهس کهم قسه بکات بیوهی ده بیئت، هه ره کهس وتهی چاک بیئت بیوهی ده بیئت، هه ره کهس قسه ی پر و پووچ بکات تاوانبار ده بیئت، هه ره کهس خاوه نی زمانی خۆی نه بیئت په شیمان ده بیئت.

۴۱- نهی کوری خۆم: فه رمان مه که به چاکه و خۆت له یاد بکه ی، نه گهر وا بکه یئت تۆ وه ک نهو که سه وایت که چه رایه کی پینیت روناکی بۆ خه لک بیئت و خۆی بسوتینیت.

۴۳- کوری خۆم: من ناسن و پۆلام زۆر هه لگرتوه به لامه وه زۆر قورس بووه، به لام هه چی به لامه وه له هارسی خراب قورستر نه بووه، ناخۆشی زۆریشم بینوه به لام هه چی له هه زاری ناخۆشتر نه بووه.

۴۴- کوره کم، بینای چاوم: نه که ی درۆبکه ی زمانت له درۆکردن پارێزه، چونکه نه وه ی درۆبکات شه رم و نابروی نه ته کیت و سه نگه ی نامینیت و لای خه لکی متمانه له ده ست نه دات.

۴۵ - رۆلە كەم: ئەۋەي بەدرەۋىش ۋە خىراپە كار بېت تەنگو ۋە چەلەمەۋ خەفەتى زۆر دەبېت ۋە ھەمىشە دىلى غەمبار دەبېت.

۴۶ - رۆلە گيان: ھەلگرتى بەرد ئاسانزە لە تىگە ياندنى پياۋى نەفام ۋە تىتە گەشتو.

۴۷ - رۆلە كەم، جگەر گۆشە كەم: ئەۋەندە لەخوئا بىزسە كەلە بەزەبى خۆى ئانومىدو بىي نىيازت نەكات، ئەۋەندەش لەخوئاى گەۋرە دىلتىبابە كە جورئەتى گوناھكردنت پىئ نەدات.

۴۸ - كورپى خۆم: سى كەس ھەن لە سى بواردانەبى تاقتى ناكورئەۋە، پياۋى ئارامگر لەكاتى تورپەيدا دەردە كەۋى، پياۋى نازا لەكاتى شەردا دەردە كەۋى، ھاورپى لەكاتى پىۋىستى ۋە تەنگانەدا دەردە كەۋى.

۴۹ - رۆلە، رۆشنايى دىدە كام، ھىزى ئەژنوو بىرپەرى پىشتە كەم: تالى ۋە سوپىرى زۆرم چەشتوۋە، بەلام بەخوئا لەھەزارى تالزىم نەچەستوۋە، كۆلى ئاسنو قورقوشم زۆر كىشاۋە ۋە بار كىردوۋە بەلام لەقەرزارى قورسىزم نەبىنىۋە.

۵۰ - ئەى كورپى خۆم: نامادەى مردوو ناشن بە بەلام نامادەى شايى ۋە ئاھەنگ مەبە چونكە مردوو قىامەتت بىردەخاتەۋە بەلام شايى خۆشى دىنات ئەخاتە دل.

۵۱ - كورپى خۆم: نان مەخۇ بەسەر تىپىدا ئەگەر ئەۋ نانە بەدەى بەسەگ باشزە لەۋەى كەخۆت بىخۆيت ۋە برسيت نەبېت.

۵۲ - ئەى كورپى خۆم: مەبە بەشېرىنەك كە خىزا قوت بدىت ۋە مەبە بەتالىيەك كە تىف بىكرىتەۋە.

۵۳ - كورپى خۆم: ھىندە دل بەدىنيا مەدە بەجۆرىك قىامەتت بدۆرپىنى ۋە شەرمەزارى لاي خوا بىت، ئەۋەندەش دەست لەدىنيا بەرمەدە كە بىتتە مەشخۆر بەسەر خەل كىيەۋە.

۵۴ - كورپى خۆم: ئەۋەى سەرزەنشقى خۆى بىكات براۋەبە، ئەۋەى سەرنجى نەنجامى كارەكانى بدات سەر كەتوۋە، ئەۋەى شوپىنكەۋتەى ئارەزوۋەكانى بىت گومراپە،

ئەھى ئارامبىگىت سەرىھەزە، ئەھى لەخوا بەزىت بەبەزەھى دەپىت، ئەھى تىگەشتوو بىت زانايە، ئەھى بىنايى رۆشن بىت تىگەشتوو.

۵۵- ئەى كورپى شىرىم: كاتى چوويته ناو كۆرۈ كۆمەلىكەھە تىرى سەلاميان نىبگەرە (سەلاميان لى بگە) پاشان لەسۇچىكەھە دابىشە، قسە نەكەيت تا ئەوان دەست دەكەن بەقسە كەرن، ئەگەر قسە كانيان باش بو ئەوا تۆش بەشداربە لەگەلتيان بەلام نەگەر قسە كانيان خراب بو ئەوا ھەستەو ئەو جۆرە كۆرۈ كۆمەلە بەجىھىتە.

۵۶- كورپى خۆم: دلخۆش مەبە بەكردەھە كانت ئەگەر چى زۆرىش بىت، چونكە تۆ نازانى نايە خوای گەرە لىي وەرگرتووى يان نا.

۵۷- رۆلە گيان: لەماھى تەمەنى رابردوومدا ئەھە فىر بووم دلنىابوم كە خوای گەرە ھەر بەلاو تاقىكردنەھەك كە بەرەوړوى بەندەھەكى دەكاتەھە ئەوا خىرىكى تىايە يان بەلايدەكى گەرەترى بى لادەبات كورەكەى وتى: باوكە گيان رىزىكى زۆرم بۆ تەمەن ئەزمون، پەندەكانت ھەبە، بەلام من ھەرچى نەكەم تىناگەم چۆن نەگەر تەشى نارەھەتتەك بىم خىرى تىايە، يان ناخۆ ئەپىت چى بەلايدەك لەھە ناخۆشتر بىت تا دلتمان بەھە خۆشكەيت كە خوای گەرە دورى خستۆتەھە لىمان؟

لوقمان ووتى: رۆلە نازام چۆن تىت بگەيەنم بەلام بەھەر حال باشزىن چارەسەر ئەھەبە، لەفلان شار ھەرچەندە دورىشە يەكەك لە پىغەمبەرانى خوا لەوى بانگەواز بۆ نايى خوا دەكات، واباشە بچىن بۆلاى ئەو پىغەمبەرە تا بۆمان رونىكاتەھەو تىمان بگەيەنەت، كورەكەى ووتى: جا باوكە گيان تۆ لەگەلم دىت بۆنەو شارە دورە؟

لوقمان ووتى: بەلى، چۆن ھەز نەكەى باواپىت جگەر گۆشەكەم.

لوقمان و كورەكەى خويان كۆكردەھەو نامادەى سەفەر بوون توتىشوروى پىوستيان نامادە كەرد لەنانو ناوو ھەرىھەكىيان نەسپىكى باشى زىن كەردو كەوتنە رى، بەلام پاش سەفەرىكى چەند شەوو رۆزى كەبەتەواوتى ماندوو بىون بەمۆى بىرىنى ئەو رىشە

دورو سەختەوۈ كەچى ھەر نەگە يىشتنە جى و لەو ھەش ناخۆشتر بۇيان ئەو ھوبو كە ناو ھەيان تەواو بوبو نە كەشيان زۆر كەم بوبو ھو، گەرماى زۆر ماندووى كىر بوبون و تىنوبە تى زۆرى بۇ ھىتابون، ئەسپە كانيان ھاتن بە چۆكدا و نە يانتوانى چىتر ھەلىان بگرن، بۇيە ناچار بوبون ئەسپە كانيان لەو دەشتە بە جىھىلتن، ماو ھەكى زۆرىش بە پى رىيان كىرد بەلام ھالىان زۆر شلۆق و نالەبار بوو لە دورەو ھە دو كەلئو گەردە لولتېكان بەدى كىرد، لوقمان بە كورە كەى ووت: رۆلە ئەو دو كەلە نىشانەى ناو ھەدانىيە پىشتىوان بەخوا بەم نىزىكانە پىي ئەگەين ئەو ھە شارە كەيە كە باسەم كىرد، بەم شىو ھە كەمىك ھىوايان ھاتەو ھەرو گورىان تى ھاتەو ھەو كەوتە رى بەرەو ھە شارە كە بەلام نىسقانىكى زۆر تىز كەلە زەويە كەدا بەلارى كەوتبوو چەقى بە پىي كورە كەى لوقماندا لەسەرى پىيەو ھەرو چو ھەو ھەندە نازارى ھەبوو لە ھەش خۆى چو ھە لەم كاتەدا لوقمان ھەك باوكىكى دلئۆزۇ بەسۆز زۆر نارە ھەت بوو. بەددا نە كانى نىسقانە كەى لە پىي كورە كەى ھەر ھىتاو پاشان پارچە ھەك قوماشى لە مېزەرە كەى سەرى كىردەو ھەو قاچى كورە كەى پىي پىچا سەرى كورە كەى خىستە سەرى رانى و ھەسى كىرد بەگريان، لەم كاتەدا چەند دلئۆپە فرمىسكىكى گەرم كەوتە سەرى روومە تى كورە كەى، بۇيە كورە كەى بەناگا ھاتەو ھەو چاوى ھەلېرى و بىنى و باوكى زۆر بىتاقەتەو نەگىرى، و تى: ئاى باوكە ئەو ھە تۆيت و بىتاقەت بوويت و نەگىرى؟! مەگەر تۆ نەتوت ھەر بەلاو نارە ھەتتە كە بىت بەسەر مرؤفدا ئەوا خىرى تىايە يان لەوانە ھە خواى گەورە بەلەيەكى تىرى لى لابدات؟! ئەى نىيەر تۆ بۇچى ئەگىرت و بىتاقە تى؟!

باوكى ووتى: رۆلە گىيان بۆتو ئەگىرىم و خەفەت بۆتو ئەخۆم كە قاچت تووشى ئەم نازارە بوو نىستاش سورم لەسەر ئەم قەناعەتەى خۆم كە ئەم بەلاو تافىكردنەو ھە خىرى تىدايە لەوانە ھە بەلەيەكى گەورە تر رىزگارمان بوپىت ئەوا ھە شارە كە نىزىكە و رەدە رەدە نەروين خوا گەورە ھە، رۆلە گىيان بابكەو ھە رى..

لهم کاته دا لوقمان ته ماشای کرد هیچ نیشانه یه کی ناوه دانې و دوکهلې به دی نه کرد
سه ری سورماو به کوره که ی وت:

روله به خوا سهیره، خو هیچ شتیک به دی ناکم، نه وه چیه؟!

لهم کاته دا که لوقمان کوره که ی نه بله ق بیون و نه یان ده زانی چی به دی بکن، له
دوره وه نه سپ سوارنیکیان بینی که زور به خیرای غاری ده کردو ده ریشته و جلیکی
سدرتاپا سپی له بهر دابوو له دوره وه بانگی کرد تو لوقماني؟

لوقمان به سهر سورمانیکه وه وتی: به لې من لوقمانم نه سپ سواره که ووتی:
کوره که ت چونه؟ نه وه باسی چی ده کات؟!

لوقمان ووتی: تو کییت؟ من تو نانا سم و ناتینم!

نه سپ سواره که ووتی: من (جبریل) م من ته نها پیغه مبه ریکی گه وره یان فریشته یه کی
نزیک له خوا وه نه بیت نامینیت نه گهر وا نه بوايه ده تبینیم.

لوقمان وتی: ده زانی کوره که م باسی چی کردو وه

(جبریل) وتی: نازانم کوره که ت باسی چی کردو وه به لام من زور له خوا پارامه وه که
بنایاریزیت و نه گه نه ناو نه م شاره، چونکه خوی گه وره منی نارد ژیراو زورو ویرانم
کرد چونکه سه ریچی پیغه مبه ره که یان کرد.

لوقمان وتی: باشه چون رزگارمان بوو؟

جبریل وتی: پارامه وه و داوام له خوی گه وره کرد که توشی شتیکتان بکات و به هوی
نه وه دو ابکون و نه چنه ناو شاره که، نه گهر نا ییوه ش وه کو خه لکی نه و شاره و
ده وره به ری له ناوده چون، وادیاره بریندار بونی قاچی کوره که ت دوی خستن و
رزگارتان بوو، توش به نیه تی شیفه ده ست بیته به قاچی کوره که تداو ناوی خوا به سهر
خواردن و خواردنه وه کاند بخوینه خواش به ره که تی تی ده خات و بگه رینه وه بو
شاره که ی خوتان (جبریل) نه مه ی وتو له بهر چاو ونسو کوره که ی (لوقمان) وتی:

بەخۇا باۋكە سەيرە!! باش بوو تېكەن بەخەلكى ئەو شارە نەبووین ئەگىنا ئىمەش لەناۋنەچوۋىن.

لۇقمان وتى: ئەھا كورې خۆم.. بەچاۋى خۆت بىنەت و بەگۆيى خۆت بىستت كە خوا چۆن بەزەبى پىماندا ھاتەو، دەزانى ئەگەر مرۆۋلە كاتى خۆشيدا خىۋاى لە يادبىت ئەوا لە كاتى ناخۆشيدا خىۋاى گەورە يادى دەكات و بەھانايەو دەچىت، خىۋاى گەورە جەلەو شل دەكات بۆ ستەم كاران بەلام لە يادبان ناكات كە كاتى خۆى ھات لەناۋيان دەبات.

كورم ئەو ھەش بزەنە.. ئىمە موسولمانىن و بەندەى خىۋان.. دەبىت رازى بىن بەھەموو ئەو قەزاو قەدەرەنەى كە خىۋاى گەورە دەبەيتتەرىمان ئەو ھەموۋى خىرەو پاداشتى لەسەر وەر دەگرىن..

كورە كەى وتى: باۋكە گىان ئىستا راستى قسەكانتەم بۆ دەر كەوت و تىنگە يىشتەم پىشت بەخۇا لەقسە كانى تۆ دەرناچەم.

۵۸- رۆلە كەم: دەزانى خراپىزىن كەس كىيە؟

ئەو كەسەيە كە بەلايەو ھە گىرنگ نىە خەلك ناوراۋىي و بەخراپى بزەن، ناسايە بەلايەو لەبەر چاۋى خەلكى كارى خراپ نەنجام بەدات.

۵۹- كورە كەم: كارى چاكە بىكە و ورىاى خراپە بە بەچاكە خراپە ئە كورۇتتەو، ئەگەر ئەو قسەيە راستە ئاگر لاي ئاگر بىكەرەو بەزەنە ئايا دەيكورۇتتەو؟!

بەلام خراپە بەچاكە دە كورۇتتەو ھەرەك چۆن ئاگر بەناو دە كورۇتتەو.

۶۰- كورە كەم: بەكەم رازى بە، قەناعەتت بەبەشى خۆت بىتت و چاۋت لە مالى خەلكى نەبىتت چۈنكە نازارت ئەدات.

۶۱- كورە كەم: زەمان كلىلى چاكە و خراپەيە، دە تۆش زەمانت مۆرىكى لى بەدە ھەرەك چۆن مۆر لە زىرو زىو دەدەيت، تەنھا بۆ چاكە زەمانت بەكاربىتە.

۶۲- کوری خۆم: سه‌به‌رزی بۆ ئه‌وه‌ی دنیا سه‌ر لی نه‌شیواندو له‌خۆی بایی نه‌بوو
روزی قیامت په‌شیمان بێته‌وه.

۶۳- ئه‌ی کوری خۆم: یه‌که‌م شت که‌به‌که‌لکت بێت و رزگار ت بکات دوا‌ی باوه‌ر
به‌خوا هاو‌رپتی چاکه‌، به‌راستی هاو‌رپتی چاک وه‌ک دارخورما وایه‌، یان له‌ سێبه‌ره‌که‌ی
دانه‌نیشی، یان له‌به‌ره‌ شیرینییه‌که‌ی ئه‌خۆی یان سوود له‌لقه‌کانی وه‌ره‌گریت.

۶۴- کوری خۆم: گو‌یرایه‌تی خوا وه‌ک بازرگانی وه‌ر بگره‌ قازانجیکی زۆر ده‌که‌یت
به‌بی که‌لوپه‌ل له‌خوا بترسه‌، با خه‌لکی وا ته‌ماشات نه‌که‌ن که‌ تۆ له‌خوا نه‌ترسی تا
ریزت لی بگرن و دلێشت بی ناگاییت.

۶۵- کوری خۆم: ئومیدت ئه‌وه‌نده‌ به‌خوا هه‌بیت که‌له‌ سزای ئه‌مین نه‌بی،
ئه‌وه‌نده‌ش لیتی بترسه‌ که‌له‌ به‌زه‌بی و ره‌جه‌تی ناومیدت نه‌بی، وتی: باوکه‌ گیان چۆن
ئه‌ترانم ئه‌وه‌ بکه‌م له‌ حالیکدا که‌ من دلێکم هه‌یه‌؟

وتی: کوری خۆم به‌راستی مرۆفی باوه‌ردار خواه‌نی دوودله‌، دلێک که‌ ئومیدی
به‌خوایه‌ دلێکیش که‌ ترسی له‌خوایه‌.

۶۶- کوری شیرینم: به‌راستی ئه‌وه‌ی ئه‌وانه‌ی که‌ یادی خوا نه‌که‌ن و ئه‌وانه‌ی که‌ یادی
ناکه‌ن وه‌ک روناکی و تاریکی وایه‌.

۶۷- کورم: ئاوات به‌که‌سێک مه‌خوازه‌ که‌ خوێنی باوه‌رداران ئه‌رپێژیت، ئه‌وه‌ که‌سه
لای خوا بکوژینکی بۆ هه‌یه‌ که‌ نامریت.

۶۸- کوری خۆم: بۆ ئه‌وه‌ زانست فیر نه‌بی که‌ خۆتی پسا راده‌ی به‌سه‌ر زانایانداو
ده‌مه‌قالتی بی بکه‌ی له‌ گه‌ل نه‌فامانداو خۆتی بی ده‌رخه‌ی له‌ناو کۆر و کۆر بونه‌وه‌ کاند،
وازیش له‌ فیربوونی زانست مه‌هینه‌له‌به‌ر زوهرت تیایداو جه‌ز کردنت له‌نه‌فامی.

۶۹- کوری خۆم: له‌به‌ر سی شت فیری زانست مه‌به‌وه‌ له‌به‌ر سی شتیش وازی لی
مه‌هینه‌، فیری مه‌به‌ بۆ ئه‌وه‌ی ده‌مه‌قالتی بی بکه‌ی یان شانازی بی بکه‌ی یان خۆتی بی

دەرىجەى وازىشى لى مەھىنە لە بەر زوھدەت بۆى يان شەرم كوردنت لە خەلكى يان رازى بونت بەنە قامى.

۷۰- كورى شىرىنم: دەمە دەمى لە گەل زاناياندا مەكە چونكە لە سەريان قورسەو متمانەت لايان نامىتت دەمە دەمەش لە گەل نە زاناندا مەكە، چونكە كارى ناشياوت بەرامبەر دەكەن و جويىت پى دەدەن بەلكو نارامبگرە بەرامبەر ئەوانەى كەلە زانستدا لەسەروو خۆتەوون و ئەوانەشى كە لەخوار خۆتەوون، چونكە كەسك دەگات بەناسق زانايان كە نارامبگرى بەرامبەريان و ھەمىشە لە گەل يان بى و بەنەرم و نيانى زانستە كە يان لى وەر بگرىت.

۷۱- كورە كەم: ھەولتى فېربوونى زانست مەدە لەسەر يەك تا كار دەكەى بەوھى كە فېرى بویتە.

۷۲- كورى خۆم: ھەول بەدە بەمندانلى فېرى زانست بە، چونكە فېربوونى زانست بەگەرھى قورسە.

۷۳- كورى خۆم: با قسەت خۆش بىت و بارووت خۆش بىت، ئەو كاتە زۆر خۆشەويستەر دەبىت لاي خەلكى لەو كەسەى كە دەبەخشىت.

۷۴- كورى خۆم: پاكترىن خواردن بجزو لەسەر خۆشترىن جىگاش بچەوھ.

۷۵- كورى شىرىنم: عەقلى ھىچ مرؤفك تەواو كامل نايىت تا دەشتى تيا نەبىت.

۱- خۆ بەگەرھە زانين لى ئەمىن بىت.

۲- ئومىدى زىرەكى لى بگرىت.

۳- لە دنيا دا ھەولتى بژئوى بدات و ئەوھى زىادبوو بىبەخشىت.

۴- خۆ بەكەم زانين لاي خۆشەويستەر بىت لە رېزروگەرھى.

۵- ھەزى لەزەللىلى بىت زياتر وەك لە عىزەت،

۶- بە درېزايى تەمەنى لە شارەزابوون لە نايى خوا بىزار نەبىت.

۷- لەلای خۆيەوۈ لەداواکردنى پىۋىستى بىزار نەبىت.

۸- چاكەي كەمى خەلكى بەزۆر بزانىت.

۹- چاكەي زۆرى خۆشى بەكەم بزانىت.

۱۰- كەلە ھەموويان گەورەترو گرنگىز ئەوۋبە كە وازاننىت ھەموو خەلكى سەر زەوى لەو چاكىزنو خۆشى لە ھەموويان خراپتەر ئەگەر چاكەي لەكەسىك بىنى پىنى دلخۆش بىز ئاراتى بىت پىنى بگات، ئەگەر خراپەي لەكەسىكىش بىنى بلى: ئايا نەم كارە خۆتو كەسوكارت سەرفرازو رىزگار دەكات ئەمەش كاتى دەبى كە عەقل تەواو وكامل بويىت.

۷۶- كورى شىرىنم: يەكەم شت كە پىۋىستە لەسەرت ئاگات لىنى بىت نەفستە، بەراستى ھەموو نەفىك نارەزوى ھەيە، ئەگەر گويت بەنارەزىوۋەكانت نەدا ئەوا سنور دەبەزىنىت، بەراستى شەھوتو نارەزىو لە دلدا شاراۋەيە وەك شاراۋەيى ئاگر لە بەرددا، ئەگەر دابگىرسىت دەردە كەوى ئەگەر داشنە گىرسىت ھەرشاراۋەيە.

۷۷- كورى شىرىنم: كاتى سەفەر دەكەي وريابە لەسەرولاخەكەت خەوت لى نەكەۋىت چونكە زۆر خەوتن بەسەر ولاخەۋە دەبىتە ھۆي بەربونەۋەت لەسەرى نەگەر لە شۋىنىك لاتدا لەۋەرى باشبوو لىنى گەرى با تىرىلەۋەرىت، ولاخەكەت لە بىش خۆتدا تىرو پاراۋ بكە، ئەگەر سەفەرەكەت دورو درىز بوو لەشەۋدا بكەۋەرى چونكە لەشەۋدا رىنگە كورت دەبىتەۋە، ئەگەر لە رىنگە لاتدا بۆ پشوو لە قەراغ رىنگە لامەدە چونكە شۋىنى مارو درىدەيە: لە شۋىنىك لادە كە خۆش بى و گلەكەي نەرم بى و لەۋەرى زۆر بى، كاتى لە سوارى ولاخەكەت دائەبەزى بۆ پشودان پىش ئەۋەي دابىشىت دوو رىكات نويز بكو نىنجا بلى: خوايە لە شۋىنىكى پىرۆز دامبەزىنە، ئەگەر ويستت خۆت خالى بكەيتەۋە لە دورى رىنگە دابىشەۋ خۆشت داپۆشە كاتى

نهو شویندهش به جی دیتی دوو رکات نویژ بکهو سهلام لهو خاکه و دهورو بهری نو شویندهش بکه، چونکه هموو خاک و زهویهک فریشتهی لییه.

کاتی ویستت به لای دهشتیک یان دۆلتیک یان چیاپه کدا تیپه ری زۆر یادی خوا بکه، چونکه دهشت و چیاکان هندیکیان بانگی هندیکیان ده کهن و ده لئین: نایا نه مرۆ که سینک به لاتاندا تیپه ریوه یادی خوی کردییت؟

ئه گهر توانیت نان نه خۆیت تاخیری لی ده کهیت بیکه، ههر کاتی له سه فهردا بوویت یادی خوا بکه، ئه گهر بهرۆژو بوویت ته سیحات بکه، ئه گهر به ته نیا بوویت دو عاو نزا بکه نه که ی له سه ره تای شه ودا بکه وپته ری بۆ سه فه ر هه ولیده له ناوه راستی شه وو کۆتایه کهیدا له رینگه پشوو بدهیت.

نه که ی له کاتی سه فهردا دهنگ بهرز بکه یته وه مه گهر بۆ زکرو یادی خوا، با له سه فهردا شمشیر و که وانهت پیتی و ده رمانیش له گه ل خۆت به بۆ نه وه ی هاوسه فه ره نه خۆشه کانت سوودی لی بین، له گه ل هاوسه فه ره کانتدا له هه موو شتی کدا له گه لیاندا کۆک به که له خوات نزیك بخته وه له تاوانت دوور بخته وه، پروو خۆش به له گه لیاندا، ئه گهر شتیکیان پیوست بوو به شیان بده، کاتی بانگیان کردی وه لامیان بده ره وه، کاتی داوای یارمه تیان لی کردی یارمه تیان بده، کاتی داوای شایه تی حه قیان لی کردی شایه تیان بۆ بده بیرو رات له گه لیان نالو گۆر بکه، ئه گهر بینیت نه رۆن تۆش له گه لیان برۆ، یان نه گهر نیشیکیان نه کرد یارمه تیان بده، نه گهر شتیکیان به خشی تۆش له گه لیان به خشه، گوی له کهسانی له خۆت گه وره تر بگه ره، ئه گهر رینگه تان لی تیکچوو بوه ستن ئه گهر دوودل بوون له مه به ستی سه فه ره که تان راویژ بکه ن.

۷۵- کوری خۆم: به راستی چله پۆپه و لوتکه ی گه وره یی و رینز له دونیا و دوارۆژدا عه قلی چاکه، کاتیک بنده عه قلی چاک و جوان نه بیته هه موو ناته و او یسه کانی بۆ

نەپۇشى ۋە يەكسانى بەرپادە كات و پەروەردىگارىشى لى رازى دەبىت، مەرۋۇ ئەۋەندەى لى عەقل بەسە كە خەلكى لەخراپەى بىۋەى بن.

۷۹- كۆرۈ كەم: ئەگەر لالتىكى ژىر بىت چاكتە لەۋەى قسە كەرىكى نەزان بىت، ھەموو شىتەك بەلگەى ھەبە بەلگەى رېنىشان دەرىش ھەلسو كەۋتە بەلگەى ھەلسو كەۋتىش بىدەنگىيە، ئەۋەندە نەفامىت بەسە خەلكى لە شىتەك قەدەغە بىكە بىت خۆشت بىكە بىت.

۸۰- كۆرۈ شىرىم: تەكايە خۆت لەزۆر خۆرى پارىزە چونكە زۆر خۆرى نىزىك لە نىزىك دور دەخاتەۋەۋ دانابى ناھىلىت.

۸۱- كۆرۈ خۆم: خۆت لە تۈرەى بىبارىزە، چونكە بەراستى تۈرەى لە ناۋبەرى دلتى مەرۋقى بەرپزە.

۸۲- كۆرۈ خۆم: خۆت لە تەمەلى و بىزارى پارىزە چونكە ئەگەر تەمەل بىت ھىچ مافىكت بى نادى، ئەگەر بىزارىش بىت لەسەر حەق نارام ناگرى.

۸۴- كۆرۈ شىرىم: خۆت لەخراپە پارىزە نەۋىش خۆى لىت بە دورر ئەگرىت، چونكە خراپە بۇ خراپە دروستكراۋە.

۸۵- كۆرۈ خۆم: با تەنھا پارىزە كاران نانت بىخون، لە كارە كانىشتدا رايۇن بەزانايان بىكە.

۸۶- كۆرۈ خۆم: مەن ھەرگىز لەسەر بىدەنگى پەشىمان نەبوۋمە، چونكە ئەگەر قسە كەردن زىو بىت بىدەنگى زىرە.

۸۷- كۆرۈ خۆم: ناگات لەدەريا بىت كاتىك كە زۆر دەبىت، ناگاشت لەپاشا بىت كاتىك تۈرە ئەبىت.

۸۸- كۆرۈ خۆم: رېنگرى لەۋە بىكە كەلە زارت دەردە جىت، پىۋىستە لەسەرت قسەبەك بىكە بىت كە سودت بى بگەنەنى.

۸۹- كۆرۈنەرلىك نازىزە كەم: ھەر كاتىك نويژھات لەبەر ھىچ ھۆيكە داۋاي مەخە، نويژە كەت بگەو پشووئەك بەدە چۈنكە نويژ قەرزە لەسەرت، بەجەماعەت ئەنجامى بەدە ئەگەر چى بەژۇر رەمىشەوہ نوسايت.

۹۰- كۆرۈنەرلىك: كاتىك داۋاي شاھتەيت لىكرا شاھتەيتى بەدە، كاتىك داۋاي يارمەتەيت لىكرا يارمەتەيتى بەدە، كاتىك راۋيژۇت پىكرا پەلە مەكە تا سەرەنجامى كارەكە دەبىنيت.

۹۱- كۆرۈنەرلىك: پياۋ ھەيە قەسەك دەكات تا پىي دەوترەيت گىل گىلش نىە، پياۋ ھەيە بىدەنگىش دەبىت تا پىي دەوترەيت نارامگر نارامگرىش نىيە.

۹۲- كۆرۈنەرلىك: كەسى نەفام مەكە بەنويئەر ئەگەر كەسى زىرەكت دەست نەكەوت ئەوا خۆت بىە بەنويئەرى خۆت.

۹۳- كۆرۈنەرلىك: لەناۋاھالە كانددا واخۆت نىشان بەدە كە پىويستە پىيان نىە.

۹۴- كۆرۈنەرلىك: كەسەك قەسەكەت بۇ كەسەك كەگۈئ لەقەسەكانى نەگرتەيت، ۋەك ئەۋەيە خواردن پىشكەش بەنەھلى گۆرستان بكات.

۹۵- كۆرۈنەرلىك: كەسى شاھتەيت لەفەيربۈونى زانست قەدەغە مەكە زىاتر گىل دەبىت.

۹۶- كۆرۈنەرلىك: خۆت لەخراپە بپاريزە ۋەك چۈن ئەو خۆي لىت ئەپاريزەيت.

۹۷- كۆرۈنەرلىك: پىش ئەۋەي نەخۆش بگەويت بچۇ بۇلاي پزىشك، واتە: (فرىيى ھاۋالە كەنت بگەۋە پىش ئەۋەي پىويستە پىيان بىت).

۹۸- كۆرۈنەرلىك: خۆشەۋىستەم: ئەگەر گومانەت لەمردن ھەيە مەخەۋە، تۆھەر ۋەك چۈن دەخەۋىت دەشمەيت، ئەگەر گومانەت لەزىندوبوونەۋەش ھەيە لەخەۋ ھەلمەستە، ھەر ۋەك چۈن لەخەۋ ھەلدەستەيت لەداۋاي مردنىش زىندوۋ دەكرىتەۋە.

۹۹- کوری خۆم: خۆت له هاهوسهری خراب بپاریزه چونکه پیرت ده کات پێش کاتی پیربوونت خۆت له ئافره تانی خراب بپاریزه، چونکه نهوان هه رگیز بۆ چاکه بانگت ناکهن.

۱۰۰- کوری خۆم: به راستی ئالتون به ناگر تاقیده کریته وه، بهنده ی چاکیش به به لاولو ناخۆشی تافی ده کریته وه، خوای گه و ره هه رکاتی کۆمه لکی خۆش بویت تاقیان ده کاته وه هه رکه س رازی بیت خواش لئی رازی ده بیت، هه ر که سیکیش رازی نه بیت خواش لئی رازی نابیت.

۱۰۱- کوری خۆم: هه موو که سیک سه گی خۆی هه یه تۆش مه به به سه گی هاه وه له کانت.

۱۰۲- کوری خۆم: رزدی و ره وشتی ناشرین و زۆر داوا کردنی شت له خه لکی نیشانه ی نه فامیه.

۱۰۳- کوری خۆم: هه ر که سیک نه ینی خۆی بشاریته وه جله وی کاره کانی هه مووی له ده ستی خۆیدا یه.

۱۰۴- کوری شیرینم: خۆت له درۆ بپاریزه، چونکه به راستی درۆ مرۆڤ وه ک گوشتی چۆله که حه زی لیده کات و که م که س قیزه ونه به لایه وه.

۱۰۵- کوری خۆم: زانست شتیکی باشه به لام له گه ل نارامگرتندا چاکزه، بیده نگیش چاکه به لام له گه ل دارایی دا چاکزه.

۱۰۶- کوری شیرینم: به راستی زمان که لبه ی جهسته یه وریابه له وه ی که شتیکی له زمانته وه ده ربچیت و جهسته له ناو بیات، یان پهروه ردگارت توره بکات.

۱۰۷- کوری خۆم: نه گه ر مرۆفی دانا هه رکاتی پیت گه یشت به دارعه صاکه ی لیبدا ی چاکزه له مرۆفی نه فام نه گه ر چی پیت گه یشت دلخۆشت بکات.

۱۰۹- كورې خۆم: ئەگەر مەزكۇر مەنارام زىيانىشت پىنگەيەنى چاكتە لەوھى مەزكۇرىكى گىل چەورت بىكات.

۱۱۰- كورې خۆم: مەزكۇرىكى سىيەكە، سىيەكى بۆ خىوايە، سىيەكى بۆ خىوئەتى، سىيەكى بۆ كرمە، ئەوسىيەكە كەبۆ خىوايە رۇجەكەيەتى و ئەو سىيەكە كەبۆ خىوئەتى كارو كەدەوھە كانىيەتى و ئەو سىيەكە كەبۆ كرمە لاشەكەيەتى.

۱۱۱- كورې خۆم: بەراسىتى دانايى ئەوھىە ھەشت شت بىكەيت.

۱- دلى مردو زىندو بىكەيتەوھ.

۲- لەگەن ھەزار دابىشىت.

۳- لەگەن پاشادا دانەنىشىت.

۴- يارمەتى لىقەوماو بەدەيت.

۵- كۆيلە نازاد بىكەيت.

۶- دالدى رىيوار بەدەيت.

۷- يارمەتى ھەزار بەدەيت.

۸- رىز بۆ كەسى بەرىزو گەورەيى بۆ كەسى گەورە زىاد بىكەيت، كە ئوھ چاكتە لەمالو پاراستنە لەترس توئىشووھ لەشەردا، كەلپەلى بازارگانىيە لەكاتى شەر كەردا، ئەوھ تىكاكارە لەكاتى رۇبەروبوئەوھى پىشەتوئە ناخوشىيە كاندا، رىتتىشاندەرىشە كاتىك دەروون پى دەبىت لە دلتىيلى و باوھرو، داپۇشەرىشە بۆ لەكاتىكدا كەجل داپا پۇشىت.

۱۱۲- كورې شىرىم: شەرم لەخوابكە بەر ئەندازەيە كەلىتەي نىزىكى، لەخوا بوسە بەر ئەندازەيە كە دەسەلاتى بەسەرتدا ھەيە، خىزت لەزىادەرىزى پىارىزە، چونكە لىپوسىنەوھى سەبىنىت زۆر وردە، باخوای گەورە لەشوتىك نەتېنىت كەنەھى لىكر دووى لەوئەيت، بالەشوتىك بىنىنىت كەفەرمانى پىكر دوويت لەوئەيت.

۱۱۳- کوری خۆم: له کۆرۆ کۆبونه وه دا له شوێنی بهرز دامه نیشه، چونکه شوێنی بزم چاکتره له شوێنی بهرز.

۱۱۴- کوری خۆم: له بهر خوا خه لکت خوۆش بوی و ههر له بهر خواش رقت له خه لکی بێت، با گونا هباران چه ورت نه کهن.

۱۱۵- کوری شیرینم: به خوۆشه و یستیت له دۆستانی خوا له خوا نزیك به ره وه، به رقی بو نیشته له گونا هباران له خوا نزیك به ره وه.

۱۱۶- کوری خۆم: دنیا خیری تیا نییه ته نها بۆ دوو جوۆر کەس نه بێت، که سیک گونا هو تاوانی ههیه به لām نیستا ته وه ی کردو وه نه یه ویت به کاری چاکه بیسریته وه به لکو خوای گه و ره له گونا هه کانی رابردووی خوۆش بێت که سیکیش ههر کاری چاکه نه بجام ده دات و داوای پله ی بهر تر ته ده کات، کاره چاکه کانی له خزی با یی نا کهن نه گهر چی زوریش بن چونکه نازانیت نایا خوای گه و ره لیبی وه رگر تو وه یان نا.

۱۱۷- کوری خۆم: زۆر باسی خه لکی مه که وه مافیشیان مه خو، سته مکار مه به و خوشت له دو عای سته م لیکرا و پیا ریزه.

۱۱۸- لوقمانی حکیم له سه ره مه رگدا نامۆژگاری کوره که ی ده کردو وه ده یوت: من زۆر نامۆژگاریم کردووی، به لām نیستا نامۆژگاریه کت ده که م که شه ش خاله هه موو زانست له مه دا کۆ بو ته وه.

به که م: خوۆت سه رقال مه که به دنیا وه مه گهر به و نه ندازه یه ی که تیا دا ده مینیته وه.

دو وه م: په ره و ر دگارت په رسته به و نه ندازه یه ی که پیوستت پیه تی.

سیه م: هه ول بۆ دوا رۆژیده به و نه ندازه یه ی که تیا دا ده مینیته وه.

چوا ره م: با هه ول دانت بۆ نا گری دۆزه خ به و نه ندازه یه ی تیگه یشتنی خوۆت بێت که دلنای رزگار بوون نیه لی.

يېتىجەم: با جورئەت و بوئىت لەسەر تاوانکردن بەئەندازەى ئارامگرتت بىت لەسەر ناگرى دۆزەخو سزای خوا.

شەشەم: كاتىك ويستت گوناھىك بكەيت لەجىگەيە كدا بىكە كە خواو فرىشتە كانى نەتېنن.

۱۱۹- كورى شىرىنم: نامۆزگارست دەكەم بەدوو شت كە بەردەوام دەستيان پىوہېگرىت، پارە بوئىئوى ژيانت، دىندارى بوئواروژت.

۱۲۰- كورى شىرىنم: لەسەر ئەزئو برۆ بۆلاى زانايان، دەمەقالەيان لەگەلدا مەكە رقت لى ھەلدەگرن، بەئەندازەى پىويسى خۆت ھەول بۆ دىنيا بدە، زۆر ھەول بدە بو دواروژت ھەموو دىنيا بەيە كجارى پىشت گوى مەخە باھەژار نەبىت و بىتە بار بەسەرشانى خەلكىيەوہ.

رۆزويەك بگرە كەئارەزووہ كانت تىك بشكىنيت، رۆزويەك مەگرە كەزىان بەنويژە كانت بگەيەنيت چونكە نوپۆ چاكترە لەرۆزوو، وەك باوك وايە بۆھەتو، وەك مېرد وايە بو بىوہژن، بەخزمەوہ مەدە وەك مار، لەگەل نەفام دامەنیشە، ھاوہلىتى دوروو مەكە.

۱۲۱- كورى خۆم: چاوہېنى خۆشەويستى نەفام مەكە كەوا بىنيت تۆ لەكارە كانى رازىت، ئاگات لەتورەيى و رقى ژيرو دانابىت.

۱۲۲- كورى خۆم: چاوہېنى سوپاسى خەلكى مەكە باسەرزەنشىشت نەكەن، وەك ئەو كەسە وايە كەبەردەوام ھەولتى خۆى دەدات و خەلكىش بىوہين لىتى.

۱۲۳- كورى خۆم: بەدانايى لەگەل نەفامدا قسە مەكە بەدرۆت دەخەنەوہ، بەنەفامانەش قسە لەگەل داناياندا مەكە رقت لى ھەلدەگرن.

۱۲۴- كورى خۆم: كاتىك پىويسىت بەدەسەلاتدار بوو سوور مەبە لەسەرى و داوامەكە مەگەر لەكاتى خۆشى و دن ئارامىدا، داواى يارمەتى لەكەسىك مەكە كە

فېلىت لى دەكات، داۋا لەچروكىش مەكە، چونكە ئەكەر نەتداتى گالتەت پى دەكات، ئەگەر بشتداتى مەت دەكات بەسەرتدا.

۱۲۵- كورى خۆم: داۋا لىيوردن لەكەسىك مەكە كە ھەزەكەت داۋا لىيوردنى لىيەكەت، داۋا يارمەتەش لەكەسىك مەكە كە ھەز ناكات پىۋىستىت بۆ جىيەجى بكات.

۱۲۶- كورى خۆم: كەسىك نارامگىرىت لەسەر نارەھەتى خەلكى ئەيىت بەگەورەيان.

۱۲۷- كورى خۆم: پىاوتىن و بەرەۋششتىن كەس كەسىكە كاتى پىۋىستى ھەيىت دوور دەگىرىت، كاتىكىش داۋا پىۋىستى لىيەكەت نىك دەيىتەۋە.

۱۲۹- كورى شىرىم: ھىچ دەۋلەمەندىكە ۋەك لەشماغى نىيە، ھىچ نىعمەتەتەكەش زەك بەختەۋەرى نىيە.

۱۳۰- كورى خۆم: بەراستى خەلكى بەلنى زورىان بىنۋەۋەپەلەش ئەرۋن بەرەۋ دۋارۋۇز تۈش ماۋەيەكە پشت لەدنياكردوۋە رووت لەدۋارۋۇز كرددوۋە، بەراستى نەم خانوۋ مالىە تۆ دەرۋىت بۇلای نىكترە لىتەۋە لەو خانوۋ مالىە لى دەردەچىت.

۱۳۱- كورى خۆم: مەن چەند ناكۆزگارىيەكت دەكەم كە ئەگەر تۆ دەستىان پىۋە بگىت ھەمىشە گەورە پىشەۋا دەيىت، نارامگىرە بۆ نىك و بۆ دوور روخسارت بگروۋە لەبەخشندەۋ چروك سەردانى خىزمانت بكة، با ھاۋەلەكانت ئەۋانەن كاتىك لىيان جىا دەيىتەۋە يان لىت جىادەبنەۋە رەخنەت لىناگرن.

۱۳۲- كورى خۆم: پىۋىستە كەسى ژىر لە چوار كاتدا خۆى بناست (۱) كاتىك كە موناجاتى پەروەدگارى

بىا دەكات (۲) كاتى كە لىپرسىنەۋەى خۆى تىا دەكات (۳) كاتىك كە بۆيۈى ژىانى تىا پەيدا دەكات .

(۴) کاتیک له نیوان خوئی و خویشیه کانی ئەو کاتەدا بەو له هەموو کاتەکاندا داوای یارمەتی تیا بکات.

۱۳۳- ئەی کورپی شیرینم: کەسی حەسود سی نیشانەیی هەیه: (۱) ئەگەر هاو لە کەیی له لای ئەبێ غەیبەتی دەکات، (۲) ئەگەر له لای بیت ماستاوی بۆ دەکات، (۳) له کاتی ناخویشیدا سەرە خویشی لی دەکات.

۱۳۴- کورپی شیرینم: فەرمان بکە بە چاکە و رینگری بکە له خراپە و نارامبگرە له سەر ئەو شتانەیی کە توشت دەبن، بەلا بە کەم بزانهو، لیپرسینهووی خۆت بکە پیش ئەووی لیپرسینهووت له گەل بکریت و هەلخلیسکان بناسە، چونکە ئەگەر هەلخلیسکانت ناسی له ژیاوتدا کەمتەرخەمی ناکەیت.

۱۳۵- کورپی شیرینم: هەرکەسی دەمەقالتی کەم بکات بیووی دەبیت، هەرکەسیکیش زیاده رۆی تیدا تاوانبار دەبیت، هەق و راستی بلێ ئەگەر زەرەری خوشتی تیا بوو، گوێ بە تورە بونی کەسیش مەدە.

۱۳۶- ئەی کورپی نازیزم: خواردنت کەم بکەرەووی خۆت بە دانایی و حکمەت پەر چه کدار بکە.

۱۳۷- کورپی خۆم: پا بەندی دانایی بە پئی رێژدار دەبیت، نرخی بزانه پئی گەورە دەبیت.

۱۳۸- ئەی کورپی خۆم: کاریک کە نازانی کەیی دیت خوۆتی بۆ ئاماده بکە پیش ئەووی پیت بگات خوای گەورە:

نامۆزگاری نە کردوم دەربارەیی تۆو له دەربارەیی تۆ لیشم رازی یە.

۱۳۹- کورپی خۆم: ئەگەر بە منالی رەوشت فیتر بی کە گەورە بوی سودت پئی دەگەبەنیت.

۱۴۰- کورم: بهراستی دنیا کهمه لهو کهمه شدا ته مهنی تو کهمه ، بهراستی کهمیک له کهمی کهمه که ماوه!

۱۴۱- کورم: کردهوه ناتوانری نه نجام بدریت مه گهر به دلنیایی یه وه هر که سیک دلنیایی لاواز بوو کردهوه شی کهم ده بیت.

۱۴۲- کورم: نه گهر له بهرامهر قسه کردندا شکست هینا له بهرامهر بی دهنگیدا شکست مه هینه، سور به له سهر نهوهی گوی بگری نهوهک قسه بکهی.

۱۴۳- کوری خوم: خوت له پارانهوهی ستم لیکراو پپاریزه چونکه نزدیکترین شته له خواوه بو گپرا بوون.

۱۴۴- کورم: با گرنگی دانت بو شتیک بیت که داوات لی کراوه با گرنگی دانت بو شتیک نه بیت که پیوستت نی یه، جا که وایه زور گرنگی به دنیا مدهه چونکه له دوا روز بی ناگات ده کات.

۱۴۵- کوری خوم: با خوزه ویستی ورق لیونت له بهر خوا بی و له گه ل خراپه کارانیشدا نهرم و نیان مهبه.

۱۴۶- کوری خوم: بسله میوه له یهک که سیش مادام نهو کهسه شایه نی لی سله مینه وه و حزه ر لی کردنه.

۱۴۷- کورم: نه نجامدانی نویژی فرز چاکتره له هموو کاریک، به راستی نمونهی نویژ و ته سبیحات وهک که شتی وایه له ناو ده ریادا. نه گهر که شتی یه که تیاچوو نه وانهی ناویشی تیا ده چن.

۱۴۸- کوری شیرینم: کاتیک که لای دهسه لانداریک دانیشتی با جینگه ی که سیک له نیوان نهو و تودا بمینته وه ، نهوهک که سیک یه نهو بیت و فیز بکات به سهرتداو بیتنه ناته وای بو تو.

۱۴۹- کورم: نه گهر شهیتان له رپی گومان و دوو دلی یهوه بۆت هات، تو به دلتیایی و نامۆزگاری به سهریدا زال به، نه گهر له رپی تهملتی و بیزاری یهوه بۆت هات به باسی قهر و قیامت به سهریدا زال به، نه گهر له رپی هاندان و ترساندنه وه هات بۆت، ههوالتی نه وهی بدهری که دنیا ش کۆتای دیت.

۱۵۰- کورم به راستی کهسی رهوشت ناشیرینی دهم شری بهد بهخت کاتی که قسه ده کات زمانی خۆی ریسوای ده کات و نه گهر بی دهنگیش بیت نه زانییه که می ریسوای ده کات. نه گهر کاریک بکات خراپه ده کات، نه گهر کاریکیش نه کات تهمنی به فیرو دهروات. نه گهر دهوله مهنده بیت یاخی ده بیت، نه گهر هه ژاریش بیت ناو می د ده بیت، نه گهر دلخۆش بیت فیز ده کات نه گهر خه مباریش بیت نه بیته دیل، نه گهر ریژی بگری یاخی ده بیت، نه گهر ریژی نه گری رهشین ده بیت، نه گهر داوا بکات سوره له سهری نه گهر داواشی لی بگری نابه خشی. نه گهر پی بکه نیت قاقا ده کات، نه گهر بیشگری هاوار ده کات، نه گهر توره بیت زۆر تونده، نه گهر باسیشی بگری توره ده بیت، نه گهر به خشی منهت ده کات، نه گهر پی به خشی سپله بی ده کات، نه گهر نهیتی لا دانرا خیانهتی لی ده کات، نه گهر نهیتی لا دانای بو هتانت بو ده کات.

نه گهر له خوار تۆوه بو توانجت لی ده گریت، نه گهر له سهر و تۆشه وه بی توره ده بیت، نه گهر هاوه لیتی بکهیت ماندروت ده کات، نه گهر لیشی دوور بیت وازت لی ناهیتی، نه دانایی نه زانست فیروونی یارمهتی نادهن،

مامۆستا کهشی دلخۆش ده کات، خیزانی دلخۆش نی یه پی، خه فته تیشی به سهر یانه وه کهم ناکات، نه گهر

له وان دهوله مهنده تر بی له خوار یانه وه یه، نه گهر له وانیش هه ژار تر بیت له سهر یانه وه یه نه گهر ریتمایی بگری

دینه مایه وه نه ناگری، نه گهر فهه مانی پی بگریته گویاره لیه ناکات، نه وه ی له گه لیه دهژی به خته وه نه، نه وه شی لیه دووره لیه بیوه ی نی یه، کاتی قسه ده کات ناپیکیت، له کاتی ناخوشیدا نارامگر نی یه، له بابه تیکدا ناوه ستیت، کاری چاکه نه نجام نادات، سوپاسی کهس ناکات واز له فیل کردن ناهینیت، له کهسی سهه کهه وتوو ممانه وه نه ناگری نه گهر چی له گه لانا یانیشدا ریک نه بی به زانسته که ی له خوی بای یه، نه گهر یه کیک له گه لانا یاندا بیت واده زانیت نهو چاکه کاره، نه گهر خراپه کاریش بیت وا ده زانیت بی ده سه لاتی یه که ی زیره کی یه خراپه که ی چاکه و زیاده رویه که ی وره یه وه نه فامیه که ی نارامگری یه،

هه زی له چی بیت وه ری ده گریته، رقی له چیش بیت وازی لی دینیت نه گهر هه ق و راستی له گه لانا ره زویدا بوو ستایشی ده کات، خو نه گهر هه قیش پیچه وانیه نارزه وی بوو به دروی ده خاتوه و وازی لی دینیت، کاتیک پیوستی و ئیشیک ی به هه ق بوو برسیاری ده کات، کاتی برسیاریش لی بگری و هلام ناداته وه، کاتی نه هلی هه ق ناماده بوو له گه لینه، کاتی نامادهش نه بوو نه چینه سهه ناهه ق.

له گه لانا یاندا داده نیشتی ملکه چیان نیه و گویان لی ناگریته کاتی له ناو زانایانیشدا نه بی فیز ده کات به سهه ریاند او پیان پی ده که نی هه ق ده لیه به لام به کرده وه پیچه وانیه تی، فهه مان به چاکه ده کات خراپهش نه نجام ده دات، فهه مان به هه ق ده کات له سهه ناهه قیشه هه موو جو ره مامه له یه که له گه لانا خه لکیدا ده کات نه گهر بوو خوی بیت پی خوش نیه چاکه پیشانی خه لکی ده دات خوی لیه دوره، ریگری له خراپه ده کات خوشی نه نجامی ده دات، فهه مان ده کات به وره به رزی له خویدا نیه، له شهه ر خوی شهه رزا ده کات کاری پی ناکات به کاری دوا روژ شوین دنیا ده که ویت.

نه گهر به هيز بيت تونده بهرامبهرت، نه گهر لاوازش بې لاواز ترت ده کات نه گهر ده ولته مندبې بيت ده لې له

خوې بابې په، نه گهر هه ژارېش بې ده لې داماره نه گهر سور بيت له سهر چاکه بيت ده لیت رڼو چووه، نه گهر خاويش بې بيت ده لې زور له خوې ده کات، نه گهر پتي بيه خشې بيت ده لې زياته رڼې ده کات، نه گهر نه شیده پتي ده لې چروکه نه گهر نه رم بې له گه لې و لتي نزيك بيتهوه ده لې ماستاو چي به نه گهر ليشتي دوره په ريز بې ده لې: فيز زله.

۱۵۱- نهی کورې خوږم: به راستي له رهوشتي دانای بهخته وه: سه ننگيني و نارامي و چاکه و دادپهروهري و خوړاگري و وره بهرزي و چاکه خوازي و زانست و کردهوه و وريابي و گورجي و پاريزکاري و ليبوردن و کردارو خو به کمه زانينه، نه گهر قسه بکات به زانست قسه ده کات، کاتي که بې ده نگيش ده بې نارام ده گري، نه گهر ريزي لي بگري به وه رع ده بې نه گهر سته ميشي لي بکري ده بوري نه گهر پرسيار بکات دوا ناکه وي، نه گهر داوای لي بکري چروکي ناکات، نه گهر قسه ي بو کرا تي ده گات، نه گهر زانا بيت خه لکيش فير ده کات، نه گهر فيرېش بوو جوان تي ده گات، نه گهر چاکه ي بو بکري سوپاسي خاوه نه که ي ده کات، نه گهر بشتواني چاکه بکات له پيناوي خوادا ده بکات، نه گهر له گه ل له خوې زانتردا دابنيشي پرسياي لي ده کات، نه گهر له گه ل له خوې نه زان تريشدا دابنيشيت فيري ده کات، نه گهر نه پيت لا دانا خيانه ت لي ناکات، نه گهر نه پيشي لا دانای دياره متمانې پته نه گهر شتي بيت به خشې منه ت ناکات به سهرتدا، نه گهر شتشت بې به خشې سوپاست ده کات، چي بو خوې پتي

خوشه بو خهلکيش پي خوشه له کاتي دهوله مه نديدا زياده روي ناکات، له کاتي هار اريشدا نارامگره به هوي سامانه وه له خوا بي ناگا ناييت، هه ژاريش له خوا بي ناکاي ناکات، به زانسته کهي سود ده گه به نييت،

کوي ده گريت له هه کهي سيک ناموزگاري بکات.

له گهل سهرو خوي مونا فسه ناکات و خوار خوشي به کم سهير ناکات، داواي شتيک ناکات که هي خزي نه نييت،

مال و ساماني به فيرو نادات، شتيک ناييت که نه زاناييت. نهو زانياريهي که ههيه تي نابشاريته وه، شتي خهلکي به کم نازاناييت، له مافي خوي نه بوريت، خهلکي ليبي بيودين، به رده وام له ههول و کوششدايه هه موو کارنيکي به پي نايته که به تي، له ناموزگاري پند وه رده گريت، به هيرو نازايه له کاري چاکه داو دووره په ريزه له ناوان، به مال و سامانه کهي خيري زور ده کات.

له زور شتي بي نرخي دنيا خوي ده گريته وه وهک غه ريب وايه زانياره که مه سه باره ت به ناره زوووه کاني، زانايه به وشتانهي که نه به نه هوي نزيکبونه وه له خوا. هه موو ناوايکي خه مخوار دينتي له قيامه تي، فه رمان به چاکه ده کات و خوشي نه نجامي ده دات، ريگري له خرايه ده کات و خوشي ليبي دووره نه يني و ناشکراو کردارو گوفتاري موافقي به کن.

۱۵۲- نهی کوري شيرينم: تورپت به نارامگريت و سوکيت به سهنگينيت و ناره زوت به پاريز کاريت و گومانه به دلنبايت و ناهه قيت به ههق و چروکيت به به خشندهيت تيک بشکينه.

۱۵۳- کوري خوم: خوت له خهلک به چاکتر مه زانه چونکه خول خهلک به چاکتر زانين نزيک له نزيک دوور ده خاته وه و دانايش ناهيلايت .

۱۵۴- نهی کوری نازیم: له رهوشتی ناشیرین و بیزارای و کم خؤراگری خؤت پیاریزه، نه گهر له سهر نهم رهوشته خراپانه نه بی هاورپشت دس ده کهوی و خهلکیش لیت دور ناکه ویتنه وه، خؤت به جؤرنک رابهینه کاره کانت خؤش بوی، نارام بگره له سهر تالییه کانی ژیان،

با له گهن همور خهلکیدا رهوشته جوان بیت، چونکه نه گهر که سینک رهوشتی جوان بی و روی خؤش بی لای چاکان خؤشه ویست ده بی خراپانیش لئی دورور ده که ونه وه

۱۵۵- نهی کوری خؤم: له کاتی تورهدا به سام بهو، له کاتی ناخؤشیدا شادمان بهو، له کاتی خؤشیدا سوپاس گوزار بهو، له کاتی نویتژدا مل که چ بهو، له چاکه کردندا پهله بکه.

۱۵۶- کوری خؤم: کاتی دهسه لانت هانی دای ستم له خهلکی بکه ی، بیری دهسه لاتی خوات بکه ویتنه وه به سهرتدا، ناگات له سزای خوا بیت وه سزاکه شی همیشه بی یه و کؤتایی نایهت.

۱۵۷- کوری خؤم: خؤت له تهماح پیاریزه چونکه تهماح هه ژاریه کی ناماده یه.

۱۵۸- کوری شیرینم: خؤت له تورهی پیاریزه چونکه تورهی دلی پیای دانا له ناو ده بات.

۱۵۹- خؤت له خؤش گوزهرانی زؤر پیاریزه، چونکه لپهر سینه وه ی سبه بیت قورس ده بیت.

۱۶۰- کوری خؤم: خؤت له درؤ پیاریزه چونکه نایت تیک ده دات و شه خصیهت له لای خهلکی ناهیلیت

جانو کاته شهرم و جوانی و سامانت نامیتی و ریسوا ده بی، کاتی قسه ده که ی کهس گویت لی ناگری و

باۋەرىشت بى ئاگەن، خىرو خوشىش لە ژيانىكدا نىه ئەگەر بەم شىۋەيە بىت .

۱۶۱- كورم: خۆت لە دەمە قالى بپارتىزە، چونكە ناشوبەكەى متمانە پى نەكراۋە
 و دانايىە كەشى نابەسترتەۋە .

۱۶۲- كورى شىرىم: دنىسات بە دوارۆژت بگرە لە ھەر دوكياندا، قازانچ
 دەكەى، دوارۆژت بە دنيا مەكرە لە ھەردوكياندا زەرەر دەكەى .

۱۶۳- كورى نازىم: قىرى چاكە ببو خەلكىش قىر بگە، بزانه كە خەلكى لە خىردان
 نەگەر ئەوانەى پىتشمەن ئەوانەى دواى خويان قىر كەرد، قسەى زانا ۋەك كانى خەلكى
 پىوستيان پىتەتى ، رۆژنىك ئەم و رۆژنىك ئەو

سودى لى دەبىن، ۋە خۆ بەكەم زان بە بەراستى شايستە ترين كەس بەۋە و زانا ترين
 كەس ئەۋەبە كە جوانترين كەردەۋەى ھەبىت .

بزانه ھەر كەسىك كە دلى بە نورى ئيمان روناك بوۋەۋە زمانى ھەق دەلتى و خۆى
 سودى لى دەبىنى خەلكىش سود مەند دەبىت لى ھەر كەسىك خواى گەۋرە ھەق
 بخاتە سەر زمانى و سودى لى نەبىنى، رۇخانى نايىنەكەى لە زمانى داىە، پىاو ھەبە بە ھۆى
 يەك وشەبەكەۋە خۆى خراب دەكات ھەر ۋەكو پرشكى بچوك ناگرىكى گەۋرە
 دەكاتەۋە . چونكە خواى گەۋرە ھەموو رەۋشت جوانىكى زمان شىرىنى خۆش
 ئەۋىت، ئەۋەش سەرچاۋەى رەۋشتى
 پىاو چاكانە .

۱۶۴- كورى خۆم: ئەو كەسەى درۆت بۆ بكات لى دلىنامە بە درۆشت بە دەمەۋە
 دەكات .

۱۶۵- كورى نازىم: لە كۆرۈ كۆبۈنەۋەدا لە شۆپنى بەرزدا دامەنىشە، چونكە شۆپنى
 نزم چاكترە بۆت لە شۆپنى بەرز .

۱۶۶- کورې شيرينم: په يوه ندى نيوان خوټ و خوا به چا که رانه گره، چا که ي غه يری خواش به قهرز بزانه به سهرته وه، کهس له بهر شپړی جله کانی به سوک ته ماشا مه که، چونکه خواى نه و توش په که.

۱۶۷- کورې نازيزم: کارى بچوک به کهم مهزانه، چونکه ههر کارى بچوک سبه ينى گه وره ده بيت.

۱۶۸- کورې خوټم: داواى پنيوستى له کهسى خوار خوټ مه که، چونکه نه گهر شتيکت بداتى منهت ده کات به سهرتدا، به لکو ههر داوا له خوا بکه چونکه خوا پيى خوټه که سيک داواى لى بکات، نه گهر که سيکيش داواى لى نه کات لى توره ده بيت.

۱۶۹- کورې نازيزم: داواى دانايى مه که له ناو سکی کاغز دا و، له زمانه کانيشه وه مه ييسته، به لکو ته ماشاى پيشه که بکه و بیری پيشه وه ره که شى بخه ره وه هموو شتيکت بى ده ليت.

۱۷۰- کورې خوټم: داواى کوټايى کار مه که و سهره تا که شى ره فر مه که ره وه چونکه نه وه بچون کهم ده کاته وه و عهقل خراب ده کات.

۱۷۱- کورم: سه رسام مه به به چا که کانت نه گهر چى زوريش بى، چونکه تو نازانى نایا خواى گه وره لى وه رگرتوى يان نا، زور خه لک سه رقان مه که و مافيشيان به ته و او بده، سته مکار مه به و خوټ له پارانه وه وهى

ستم لى کراویش بپاريزه، چاو مه بپره جوانى و رازاوه يى دنيا، داواى هموو جوانى په کيش مه که له دنيا، با هممهت له و شتانه دا بيت که له خواى گه ورهت نزيک ده خاته وه.

۱۷۲- کورې شيرينم: به له ش ساغى زور دلخوش مه به و ناخوشيت بشاره وه چونکه نه وه گه نجينه چا که به و ناراميش بگره له سه رى بوټ ده بيته تو يشوو له دوا روژدا.

۱۷۳- كورې نازيزم: له و زانسته ي كه ههته نه زاني پي فير بكه، له سهرو زانياري خوځسته وه به دواي زانستي زانا بكه وه و هاوه لپتي نه فام مه كه نه گينا وه كو نهوت لي ديت، دلخوځ مش به به مالتيك كه نه مړو تيايدا زيندويت و سبهيني دهمريت و به جيي دتليت.

۱۷۴- كورې شيريم: ورياي كه سي به ريز به نه گهر ريزت لي نه گرت، ورياي گيل به نه گهر هاوريه تيت كرد. ورياي بي ده سلات به نه گهر ده مه قاليت له گهل كرد، وه ته ووي چا كه له وه دايه په له بكه ي له كردني.

۱۷۵- كورې خوم: لاي كه ساني شايسته به دانايي قسه بكه.

۱۷۶- كورې خوم: له دانايي و هموو ره وشته كاني تي بگه و خوتي بي سهرقان بكه و خوتي بو په كالايي بكه ره وه، كاتي كوت كرده وه بيكه به بيليله ي چاوت بزانه كه دانايي به دينداری و نهرم و نياني يه وه نه بيت ته ووي ني يه و نهرم و نيانش نه زموني دانايي يه و نمونه ي دانايي به بي پرياردان وه ك مالتيك وايه له دهستي كه سي ناشايسته دا كه ري بدات بو دزيني به هه زاري بي نييت، يان وه كو نمونه ي مه ريك وايه ده روات بو غه بري (زه ريه) يه كه گورگ ده ييني وا ده زانيت به ته نهايه و ده يخواوات، له گهل نه وه شدا به لئين بده به زمانت بزانه كه زمان ده رگاي دانايي يه، نه گهر ده رگاكه ت پشت گوي خست هه رچي كه تو ناته وي هاتو چوي ليوه ناكات، نه گهر ده رگاكه ت پاراست گه نجينه كه ت پاراستوه، هه ر كه سيك خاوه ني زماني خوي بي نه گهر برياريك بي نييت قسه ده كات نه گهر برياريشي نه ييني قسه ناكات و بي ده نگ ده بيت،

۱۷۷- كورې نازيزم: سه رزه نشتي كه سيك مه كه كه نيته ي و داوا ده كات چونكه هه ر كه سيك خواردني نه بيت
عه قليشي ناييت.

۱۷۸- كۆرپە ئازىزە كەم: دەمە قالى له گەن دانا مەكە، دەمە قالى له گەن رۆچودا مەكە، له گەن ستمەكادا مەژى

هاوولەتتى گومان لىكراوئىش مەكە.

۱۷۹- كۆرپە كەي لوقمان بە باوكى وت: كى دەولە مەندى تىن كەسە؟ دەلەتتىن كەسىك دەولە مەندە مال و سامانى زۆر بى؟ لوقمانىش پىتى وت: نا كورم..... بەلەكو دەولە مەندى له زانستدايە،

ئەگەر پىتوستى بوو دەستى دەكەوى ئەگەرىش لىتى بى ئىياز بوو خۆى بەسە.

۱۸۰- كۆرپى خۆم: ناتوانى كۆر دەوى چاك بەكى مەگەر بە يەقىن وە مەژۇ كۆر دەوى نى يە مەگەر بە ئەندازەى يەقىنە كەي و هېچ خاوەن كۆر دەوى يە كىش كۆر دەوى كەم نايىت مەگەر كاتى يەقىنى كەم بىت .

۱۸۱- كۆرپى خۆم: با گومانى خراب بە سەرتا زان نەبىت ، چۈنكە لە نىوان تۆ و خۆشە وىستە كەتدا چاكسازى ناھىلەت .

۱۸۲- كۆرپى خۆم: لە گەن نەفاماندا دامەنىشە و ھەرگىز تىنكەلاوى دوو روو مەبە .

۱۸۳- كۆرپى شىرىنم: ھەر كەسىك دايك و باوكى لە خۆى رازى بكات، خىواى خۆى رازى كۆر دەو، ھەر كەسىكىش دايك و باوكى لە خۆى تۆرە بكات ، خىواى لە خۆى تۆرە كۆر دەو .

۱۸۴- كۆرپى شىرىنم: ھەر كەس پىشت بە خوا بەستى و بە قەزاو قەدەر رازى بى ئەو ھە ئىمان و باو ھەرى جىگىر كۆر دەو و خۆى يە كىلاى كۆر دەو تەو ھە بۆ چاكە .

۱۸۵- كۆرپى ئازىزم: ھەر كەس راوئىز نەكات پەشيمان دەبى، ھەر كەس ھاورپەتتى كەسى خراب بكات سەلامەت نايى، ھەر كەسى بچىتە شوئى نەشياو تۆمەتتى بۆ دروست دە كرى، ھەر كەس رقى لە خرابە بى دە پارئۆرى ،

هه ره کس چاکه بکات سو پاس ده کری، هه ره کس ره همی نه بیت خواش ره همی پی ناکات.

۱۸۶- کورم: عه قلی خه لکی بو خوت به ره، کوره که ی وتی: چون؟ وتی: له کاره کانتدا راو پزیان پی بکه.

۱۸۷- کوره نازداره که م: هه رکات خراپه یه کت کرد چاکه یه ک به دو ایدا بکه، نه گهر خه لکی شانازیان به جوانی قسه کرد نه وه نه کرد تو شانازی به جوانی بی ده نگیه وه بکه، کاتیک فه رمانیکیان پی کردی و پرسپاری شتیکیان لی کردی بلنی: به لئی، مه لئی: نه و، چونکه نه و نه زانی و رژی یه.

۱۸۸- کوری خزم کاتیک پیوستت به ده سه لانداریک بوو زوری لی مه که، و داواشی لی مه که مه گهر له کاتی شینه یی و دلخوشیدا، داوای یارمه تی له که سیک مه که که فیلت لی ده کات و داوای هیچ له چرو کیش مه که، چونکه نه گهر نه تدا تی بینه دانه که ی عیب و شوریه یه بۆت، خو نه گهر بشتداتی مه ت ده کات به سه رتدا،

۱۸۹- کوری نازیزم: چاکه بکه و خراپه مه که به راستی که سی چاک چاکه نه بجام ده دات و که سی خراپیش خراپه نه بجام ده دات.

۱۹۰- کورم: نامۆزگاری وه برگره نه گهر چی له سه ریش ت قورس بوو هاوار بو نه و که سه ی گوی نه گری گوی گرتنه که ی سودی بزی نی یه، هاوار بو که سیکیش زانست فیر بووه و سودی پی ناگه یه نی، هاوار بو که سیکیش گومرایه و گومرایی به سه ر رپی راستدا هه لپژاردوه.

۱۹۱- کوری شیرینم: کاتی به رۆژو بووی یه نه ندازه ی پچرانی ناره زوت به رۆژو به، به شیوه یه ک که نه بجامدانی نوپزه کان ته مه لت نه کات چونکه نوپژ گه وره تره.

۱۹۲- کورم: به راستی دانایی هه ژاران ده کات به پاشا.

۱۹۳- کوری نازیزو بیلبله‌ی چاوم: تالی و سویری زۆرم چه‌شته به‌لام له هه‌زاری تالترم نه‌چه‌شته،

نه‌گهر هه‌زار بوی با خه‌لکی باست نه‌که‌ن و به‌که‌مت بزنان، به‌لکو داوای به‌خشش له خوا بکه، کئی هه‌یه

داوای له خوا کردبێ و پیتی نه‌به‌خشیی، یان لینی پارایته‌وه و وه‌لامی نه‌دایته‌وه، یان هانای بۆ بردبێتو به‌ ده‌مییه‌وه نه‌چوبی.

۱۹۴- کوری شیرینم: دایک و باوک ده‌رگایه‌کن له ده‌رگاگانی به‌هه‌شت نه‌گهر لیت رازی بوون ده‌چیته به‌ هه‌شته‌وه، نه‌گهر لیتت توره بون بێ به‌ش ده‌بیت له به‌هه‌شت.

۱۹۵- کورم: نامۆزگاریت ده‌که‌م به‌ چه‌ند شتی‌ک که له خوات نزی‌ک ده‌خاته‌وه و له توره‌یه‌که‌ی دوورت ده‌خاته‌وه: به‌که‌م: خوای په‌روه‌ردگار په‌رسته‌وه هه‌چ هاویه‌شتیکی بۆ دامه‌نی.

دووه‌م: رازی به‌ به‌قه‌ده‌ری خوا له هه‌رچی پیت خۆشه‌وه پیت ناخۆشه.

۱۹۶- کوری شیرینم: په‌نا بگه‌ به‌ خوا له شه‌ری خراپه‌وه شه‌ری قه‌زاو قه‌ده‌ر.

۱۹۷- کوری شیرینم: به‌ په‌زانه‌ندی خوا خه‌لکی له خۆت توره بکه.

۱۹۸- کوری نازیزم: په‌نا بگه‌ به‌خوا له خراپه‌ی ناهه‌تان.

۱۹۹- کوری خۆم: کاتی به‌رۆزو بوی به‌ نه‌ندازه‌ی په‌چرانی ناره‌زوت به‌رۆزویه، به‌ شیویه‌ک که له نه‌نجامدانی نوێژه‌کانت ته‌مه‌لت نه‌کات چونکه نوێژ گه‌وره‌تره له رۆزو، له به‌ر نه‌وه‌ی رۆزو و بۆ پالفته کردنی په‌وشته‌کان و سوککردنی سنور به‌زاندنی ناره‌زووه و وه‌رزشیکی روه‌حیشه، به‌لام نوێژ بۆ چاکسازی ده‌رونه‌کانه که په‌ناگی هه‌موو خراپه‌کان و سه‌رچاوه‌ی هه‌موو ناره‌زوویه که هه‌رچی په‌رسته‌رایت قیزه‌ون تر نه‌بووه له لای خوای گه‌وره له په‌رستی ناره‌زو.

﴿وتە گشتىيەكانى لوقمان﴾

- ۲۰۰ . بەراسىتى دەستى خوا لەسەردەمى دانايانە، ھەر كاتى يەككىيان قسەدەكەت
خوای گەورە ووشەكانى بۆ دىنىت.
- ۲۰۱ . ھەر كەسىك نامۆزگارى خۆى بكات خوای گەورە دەپارزىت، ھەر
كەسىك خۆى لەخەلكى بەبچوكتى بزانىت خوای گەورە بەھۆى ئەووە سەربەرزى
دەكەت زەبوونى لەگۆپرايەلى خوای گەورەدا چاكترە لەسەربەرزى لەسەربىتچى
خوای گەورەدا.
- ۲۰۲ . ھەر كەسىك درۆ بكات ناوى دەم وچاوى نامىنىت و ھەر كەسىكىش رەوشتى
ناشرىن بىت غەم و خەفەتى زۆر دەبىت.
- ۲۰۳ . بىدەنگى دانايى، بەلام كەم كەس جىبەجى دەكەت.
- ۲۰۴ . بەراسىتى باوەر دار ئەگەر سەبرى سەرنجامى كارەكانى بكات پەشىمان ناىت.
- ۲۰۵ . نامۆزگارى لەسەر نەفام قورسە ھەروەك قورسى سەركەوتنى پىرى بەتەمەن
بەناو شاخو بەردەلەندا.
- ۲۰۶ . بەراسىتى مرۆفى دوورو لای خوا بىوئى ناىت.
- ۲۰۷ . ھەركاتى خوای گەورە بىبەوت خراپە لەناو ھەر نەتەو بەكدا بلاو بىتەوہ
دەمەقالتى لەناو ياندا بلاو دەبىتەوہ و كەردەو يان كەم دەبىت.
- ۲۰۸ . ھاوئ سى جۆرە، فېلباز، پىزان، بەتەماع.
- ۲۰۹ . فېلباز: ئەو بەكە چاكەى لەگەل دەكەيت و پاداشت ناداتەوہ.
- ۲۱۰ . پىزان: ئەو بەكە چاكەى لەگەل دەكەيت و پاداشت ئەداتەوہ.

۲۱۱. به تهماعیش: نه و هیه به بې هیچ مهبهستیکی دنیایی حهز نه کات زوو زوو بتینیت.

۲۱۲. کاتیک قسه ت کرد له کورتي بیرپه وه، کاتیکش پتویستیبه کت جی به جیکرد قسه مه که.

۲۱۳. فیلی دن به قسه کردن له سهر زمان یان به بین له جاودا دهرده که ویت.

۲۱۴. له گه گیلدا مهژی نه گهر چی ده وله مندیش بیت... سهیری شم شیر بکه دیمنی چهند جوانه و نازاره که ی چهند سهخته.

۲۱۵. به راستی قسه هیه ره قتره له بهردو تیژتره له دهرزی و تالتره له نارامگرتن و گهر مژه له پشکو، چهندين دل هیه کیلگه ی هیه، توش له و کیلگه ی هیه دا قسه ی باش پروینه نه گهر هم مووشی نه پرویت هندیکی دهر ویت.

۲۱۶. نه مبینوه قورسز بیت له و ته خراپه ی که له دلدا جیگیر ده بیت ههر وهك جیگیر بوونی ناسن له ناودا.

۲۱۷. پیاوړتک تهماشای لوقمانی ده کرد نه ویش پتی وت: نه گهر بو نه وه سهیرم نه که ی که دوو لیوی نه ستورم هیه نه و له نیوانیاندا وتی نه رم و نیان دهرده چیت، نه گهر بو نه وه سهیرم نه که ی که رهش پیستم نه وادلم سپیه.

۲۱۸. به لوقمان وترا: چی توی گه یانده نه و پله و پایه؟ وتی: وازه نیانم له و شتانه ی که په یوه ندی به منه وه نیه.

۲۱۹. به لوقمان وترا: رو خسارت چهند ناشرینه؟ وتی: نایا به مه ره خنه له من ده گرن یان له دروستکاره کم.

۲۲۰. کوره که ی لوقمان به باوکی ووت: باوکه چی ره وشتیک بومروؤ چاکه؟ وتی: ناین و سامان وتی: نه ی نه گهر سیان بوو؟ وتی؟ ناین و سامان و شهرم، وتی: نه ی نه گهر جوړ بوو؟ وتی: ناین و سامان و شهرم و ره وشتی جوان، وتی: نه ی نه گهر پینج بوو؟

ۋەتىنى ئاينىۋى سامان ۋە شەرقىي شەرقىي جەنۇبىي بەخىشلىنىۋېتى، ۋەتىنى: ئەي ئەگەر شەش بولۇپ؟
ۋەتىنى: كۆرۈپ خۆم، ھەر كەسنىڭ ئەم پىنج شەتەي لەخۇزىدا كۆكرەۋە ئەۋە پاك ۋە
پارىژ كارو دۆستى خۇاىيەۋ لە شەيتانىش پارىژراۋ دەپت.

۲۲۱. ئىبن حەرىر دەلىتى: لوقمانىيە جەكىم كۆزىلەيەكى جەبەشى بولۇپ پىشەي
دارتاشى بولۇپ، جارىك گەۋرە كەي پىي دەلىتى: ئەم مەرەمان بۇ سەرپەرە پاشان ئەۋىش
سەرى دەپت.

ئىنجا دەلىتى: چاكتىن گۆشتم بۇ دەرىنە پاشان ئەۋىش زامان ۋە دىلە كەي بۇ
دەردە كات، پاش ماۋەبەكى تىرى دەلىتى: ئەم مەرەمان بۇ سەرپەرە ئىنجا ئەۋىش
سەرى دەپت پاشان دەلىتى: خراپتىن گۆشتم بۇ دەرىنە لىي پاشان دوۋبارە ئەۋىش
زامان ۋە دىلە كەي بۇ دەردە كات، ئىنجا گەۋرە كەي پىي دەلىتى: فرمام پىي كىردى
چاكتىن گۆشتم بۇ دەرىنە لىي زامان ۋە دىلە كەيت بۇ دەرىنە، جارى دوۋم فرمام
پىي كىردىت خراپتىن گۆشتم بۇ دەرىنە لىي دوۋبارە ھەر زامان ۋە دىلە كەيت بۇ
دەرىنە؟ ئەۋىش دەلىتى: ھىچ شىك نىيە پاكىز بىت لەۋ دوۋانە بەمەرجىك
خاۋەنە كەي پاك راي بگىرىت ھىچ شىك نىيە پىسىر بىت لەۋ دوۋانە ئەگەر
خاۋەنە كەي پىسى بىت.

۲۲۲. دەگىرنەۋە دىۋى ئەۋەي خۇاى گەۋرە دانايى بەلوقمانى جەكىم دا پىۋىك
كە پىشەر دەنىسى بىننەۋە پىي ۋەت: تۇ تا دىۋى لاي گەۋرە كەت شۋانى مەر بىۋىت
ئەي چى تۇي گەياندە ئەۋ پلەۋ پاىيە؟ ۋەتىنى: قەدەرى خراۋ بەجىھىتانى سپاردەۋ
راستگۇيى لەقسە كىردىداۋ بىدەنگ بونم لە شىك كە پەيۋەندى بەمەنەۋە نەپت.

۲۲۳. لەخەلىكى خراپ دوۋرىكەۋەنەۋە بادلتان ساغ بىت ۋە لاشەتان ئاسودە بىت ۋە
دەرونتان نارامىت.

۲۲۴. دیدارو گەشتن بەپاۋچاكان ئاۋەدانى دلانە، دل بەۋتەى دالابى زېسدوو دەبیتەۋە ھەرۋەك چۆن زەۋى بەبارانى پەلە زىندوو دەبیتەۋە.

۲۲۵. جارېك لوقمان دەچیتە خزمەت پتەمبەر داۋد(سەلامى خۋاى لى بىت) دەبىنیت وا داۋد خەرىكى چاككردنى زرى پۆشەكەپتە لوقمان نەيزانى داۋد خەرىكى چىيە، وىستى پرسیارى لىبكات بەلام لەدلى خۇیدا وتى: با پەلە نەكەم ماۋەبەك چاۋەرپنى كرد تا داۋد زرى پۆشەكەى چاك كردوو لەبەرى كرد ووتى: بەخوا زرىپۆشكى چاكەو بەكەلكى جەنگ دىت و دەمپارىت ئىنجا لوقمان زانى كە شتەكە چى بوو بۆيە بەداۋدى ووت: بىندەنگى زىرەو بەشىكە لەدانابى وىستم پرسیارت لى بکەم بەلام خۆم گرت تا خۆت بۆت باسكردم و فیربووم.

۲۲۶. جارېك لوقمان بەدەنكە خەردەلەيەك نامۆزگارى كورەكەى دەكرد، تا خەردەلەكە نامىنیت و لەناو دەچیت، پاشان دەلیت: كورى خۆم ناكۆزگارىسەكەم كردىت ئەگەر نامۆزگارىيەكەبۆ شاخىك بۋايە نەوا شاخەكە لەت دەبوو، پاشان دۋاى نەمە كورەكەى مرد.

۲۲۷. ئەگەر نەۋە كە لوقمانى حەكیم سەردانى عەنتەرەى كرد لە ولاتىكى تر پىتى وت: تۆ عەنتەرى؟ تۆ نازاترىن خەلكى نەم سەردەمەى؟ نەتوانى نازايەتىم فیربەكەى عەنتەرە: وتى: پەنجەت بخرە ناو دەمم و منىش پەنجەم دەخەمە ناو دەمتەۋە، ھەرىكەيان لەپەك كاتدا پەنجەى يەكترىان گەست، لوقمان يەكسەر ھاۋارى لى ھەستا.

عەنتەرەوتى: ئەگەر تۆ ھاۋارت نەكردايە من ھاۋارم دەكرد، ئەۋە نازايەتییە كەمىك خۆگربىت تا دوزمەكەت خۆگرى نامىنیت. پاشان عەنتەرە بەلوقمانى ووت: تۆ دانای سەردەمىت نایا ئەتوانى فیرى دانایم بەكەت؟ لوقمان وتى: پەنجەت بخرە ناو دەمەۋە خیرا پەنجەى كرده ناو دەمىيەۋە! خیرا لوقمان پەنجەى گەست، عەنتەرە كەۋتە ھاۋار كرددن لوقمان ووتى: ئەگەر كەمىك بىرت ھەبۋايە ئەتزانى كەمن دەستت

ئەگەستەم ئازارت ئەدەم، ئەو كاتە وا بەئاسانى پەنجەت ئەنەخستە ناو دەمەم، بەرپاستى ئەمە دانايە ئەبىت پىش ئەوۋى بېچىتە ناو بىرەۋە بزائىت چۆن دىتتە دەرەۋە.

۲۲۸. جى بېچىتى ئەرە ئەدورپتەۋە .

۲۲۹. ھەرۋەك چۆن دوزمىن بە پەيوەندى بەستىن ئەبىتتە دۆست. دۆستىش بە پەيوەندى پېچران دەبىتتە دوزمىن.

۲۳۰. بىبە بەندەۋى چاكان و ئەبىتتە دۆستى خراب.

۲۳۱. ھەرۋەك چۆن لە نىۋان گورگ و مەردا دۆستايى نىبە بەم شىۋەيە لە گەل چاگە كار و خراپە كارىشدا دۆستايەتى نى يە .

۲۳۲. دەۋلەتمەند بە بى ترس دەبىت.

۲۳۳. نەرم و نىانى سەر چاۋەۋى ھەموو دانايى يەكە .

۲۳۴. داپۇشىنى ئەۋەۋى چاۋدېرىم كىردۈە باشزە لە بلاۋ كىردنەۋەۋى ئەۋەۋى گومامى بى بر دۋە .

۲۳۵. پىرسىار نىۋەۋى ۋەلامە و گونجان لە گەل خەلكى نىۋەۋى عەقلە.

۲۳۶. گەۋرەۋى رەۋىشتەكانى دانايى نايىنى خۋاي گەۋرەيە.

۲۳۷. رۇدى و رەۋىشت ناشىرىنى و زۆر داۋاي شت لە خەلكى كىردن نىشانەۋى نەفامە.

۲۳۸. كەسى بەرپىز كە زۋەدى بوو خۆى بە كەم دەزانىت و كەسى بى رېزىش كە زۋەدى بوو خۆى بە گەۋرە دەزانى.

۲۳۹. نارامگرتن دوو جۆرە: نارامگرتنىك كە پىت ناخۆشە لات دەدات لە ھەق نارامگرتنىك كە پىت خۆشە ئارەزۋو بۆ لاي خۆى بانگت دەكات .

۲۴۰. لىدانى باوك بۆ مندال ۋەك پەين واىە بۆ كىلگە.

۲۴۱. پروخوشی و دهرخستنی خو به کم زانین و سلاو کردن و مامله‌ی جوان و ازهیتان له گوناھ دهبه هوی خوشه‌ویستی له ناو خه‌لکیدا .
۲۴۲. نارامگرتن له سهر ناربه‌حیه‌کان له جوانی یه‌قینه‌وه‌یه، ههموو کاریکیش ته‌واوی و مه‌به‌ستی خوی هه‌یه، ته‌واوی په‌رستش وهرع و یه‌قینه، مه‌به‌ستی گه‌وره‌ی و به‌رزیش عه‌قلی جوانه، ههرکس عه‌قلی جوان بی‌نا ته‌واویسه‌کانی داده‌پوشی و خراپه‌کانی چاک ده‌کات و خوا له خوی رازی ده‌کات .
۲۴۳. به لو قمانی حکیم وترا: کی نارامگرتن کسه؟ وتی: نارامگرتنیک نازاری به دوا‌دا نه‌بی، وترا: نه‌ی کی زانترین کسه؟ وتی: کسه‌یک زانستی خه‌لکی بخاته سهر زانستی خوی، وترا: کی چاکترین کسه؟ وتی: ده‌وله‌ممنند، وترا: ده‌وله‌ممنندی له ساماندا؟ وتی: ... نا نه‌و ده‌وله‌ممنده‌ی کاتی داوای چاکه‌یه‌کت لی کرد له لای نه‌و ده‌ستت بکه‌وی نه‌گهر نا خوی بی‌نیاز بکات له خه‌لکی.
۲۴۴. خوشبه‌ختی بو نه‌و کسه‌ی سودی له زانسته‌که‌ی ده‌بینی و گوی له قسه ده‌گری و شوین چاکترینان ده‌کوه‌ی.
۲۴۵. عه‌قل به نه‌ده‌به‌وه وه‌ک دره‌ختی بی‌بهر وایه، عه‌قل له گهن نه‌ده‌بدا وه‌ک دره‌ختی به‌ردار وایه.
۲۴۶. خوشبه‌ختی بو نه‌و کسه‌ی به‌دنیا هه‌لنه‌خه‌له‌تاو له رۆژی دوایشدا په‌شیمان نایته‌وه .
۲۴۷. قسه نه‌زانین نیشانه‌ی کم عه‌قلی یه جا ته‌ماشا بکه بزانه چی ده‌لتی .
۲۴۸. ههرکس چاکه‌کانیانی بژمیری به‌خشنده‌یی نامیتیت .
۲۴۹. ههرکس جه‌زی له ده‌مه‌قالتی بیت جوینی بی‌ده‌دری.

۲۵۰. جارىك لۇقمانى ھەكىم: بىنرا لە دواى دزىكە ۋە دەپرۇشت پىيان ۋوت : ئەى دۆستى خوا ئەۋە لە دواى ئەۋ بى باۋەر ۋە دەپرۇت؟! ۋتى: بەلى... بەلكو داۋاى لى بىكەم باۋەر بىتى ۋ رزگار بى.
۲۵۱. دەگىر ئەۋە مالى لۇقمانى ھەكىم سادەترىن مان بوو ، لە مالى جالجالو كە سادەتر بوو، لە ۋ بارەۋە پرسىارى لى كرا، لەۋە لامدا ۋتى : ئەۋە زۆرە بو كە سىك كە بمرىت.
۲۵۲. رۇزگار يك بە سەر خەلكىدا دىت كە چاۋى پىاۋى دانا تىادا ررون نايىت.
۲۵۳. ھەموو بەيانىان ۋ ئىۋارانىك زمان بە ئەندامە كانى تر دەلىت: ئىۋە چۆن؟ دەلىن: ئىمە باش ئەبىن ئەگەر تو ۋازمان لىبىنى .
۲۵۴. پىۋىستە پىاۋى ژىر لە مالتەۋە ۋەك منال ۋ لە دەرەۋەش ۋەك پىاۋ خۆى پىشان بدات.
۲۵۵. خۋاى گەۋرە ئىسكى ئەۋانە دەپزىتى كە بە نارەزۋى خەلكى قسە دەكەن.
۲۵۶. ھەر خۆشەك يان ناخۆشەك كە دىتە رىت لە دللى خۇتدا بەشتىكى چاكى بزانه .
۲۵۷. ھىچ شتىك قورس تر شك نابەم لە قسەى خراب كاتى كە لە دلدا دەچەسپى ۋەك ناسن ۋايە لە ئاۋدا.
۲۵۸. يەكەم شتىك كە لە دىادا سودى لى دەبىنى لە دواى ھاۋەلى چاك ژنى چا كە .
۲۵۹. ھىچ شتىك ماندو كەرتىر نى يە بو لاشە لە شتى پرو پوچ (لەھو).
۲۶۰. ھەرچى ئەپشارىتەۋە لە دوزمەنە كەت بو دۆستە كەتى ئاشكرا مە كە .
۲۶۱. ئمۋنەى كەسى گىل ۋەك جلى كۆن ۋايە كاتى لايەكى دەدورپتەۋە لە لايەكى ترەۋە دەدپىت ۋ ۋەك شوشە ۋايە يەك ناگرىتەۋە .

۲۶۲. دمه قالی کللی رق و کینه رق و کینهش کللی گونا هه .
۲۶۳. چاکه گه نجینه یه، ته ماشا بکه بزانه به کی ده سپری .
۲۶۴. به لوقمانی حکیم و ترا: کی زانترین که سه؟ وتی: که سیک زانست له خه لکی و هربگریت .
۲۶۵. با هه زار دوست هه بیت هه رچه نده هه زاریش که مه، با یه ک دوزمنت نه بیت هه رچه نده یه ک دوزمنیش زوره .
۲۶۶. پشت به خوا به ستن چاکترین شته، که م لهرک خسته سهر خه لکیش نه و پهری و وره یه .
۲۶۷. خوت له هاورپیته تی دروزن پاریزه نه گهر په ناشی بو هیناوی با وهری پی مه که، با واش نه زانی که تو به دروزنی نه زانی رقت لی هه لده گریت خوری نه ویش مه گره .
۲۶۸. زیره کترین که س نه و هیه، نه نجامی کار بزانی و خوی لی پاریزی .
۲۶۹. چاکترین که س له پیاو هتی و ره و شتدا که سیکه کاتی پیوستی هه بوو دوور بکه ویته وه کاتیکیش پیوستیان پی بو نریک بکه ویته وه .
۲۷۰. هاورپی خوت یان هاورپی با وکت خوش بو .
۲۷۱. چاکه له شوینی شایسته ی خوی بکه، له شوینی ناشایسته دایمه نی چونکه به هوی نه و هه له دنیا دا
۲۷۲. زهره ده که بیت و له پاداشتی دواوژیش بی بهش ده بی .
۲۷۳. کاتی یه کیکتان له بیاباندا بینی پرسیاری رپیشاندانی لی مه که ن چونکه به تنها بونی که سیک له بیاباندا گومانی نه و هی لی ده کریت رینگرو دز بیت، یان شه بتانیک بیت ریتان لی هه لته بکات ، وه وریای دوو که سیش بن مه گهر شتیک بین و

من نه يېنم، چونکه کهسی ژير کاتي به چاوی خوئی شتيکی بينی ههق له وه وه
ده ناسرپته وه، نه وهی کهسی نامادهش ده بينی کهسی نا داده نايېنی.

۲۷۴. نارې حهتی و ناخوئی زورم بينوه و هميشه له سهری نارامم گرتوه .

۲۷۵. خوايه هاوه لاتم بې ناگا نه بن، له وهی نه گهر يادی توم کرد يارمه تيم نه دن و
نه گهر تو شم له ياد کرد يادتم نه خه نه وه و کاتي فه رمانم کرد به گويم نه کن و
کاتي کيش بې دهنگ بووم خه فه تبارم بکن.

۲۷۶. ناگات له و فسانه بې که له دومت ده، ده چيت، به بې دهنگيش بيوه ی نابی
به لکو پيوسته له سهرت قسه يه ک بکه ی که سودت بې بگه يه نی .

۲۷۷. به راستی دنيا پرديکه به سهريدا پهرينه وه و ناوه دانی مه که نه وه .

۲۷۸. جارنک لوقماني حکيم له گهن گه وره کهيدا بوو گه وره که ی چووه سهر ناو
و زور مايه وه ، جا لوقماني حکيم بانگی کردو وتی: به راستی زور مانه وه له سهر ناو
جگهر توند ده کات و ده بيته هوی نه خوئی مايه سیری و پله ی گهرمی به رز ده کاته وه
تاسهر جا که وايه زور مه مينه وه و زوو ههسته، جا کاتي که گه وره که ی ده چوو نم
پهنده ی له سهر ده رگای سهر ناوه که نوی.

۲۷۹. به راستی زانای دانا به بې و سه نگینی خه لکی بانگ ده کات بو لای
زانسته که ی ، زانای نا دانا ش به سوکی

۲۸۰. و زور وتن خه لکی له زانسته که ی دوور ده خاته وه .

۲۸۱. به راستی قسه هيه له به رد ره قتره و له نوکی ده رزی تيزتره و له گوزالک
تالزه و له پشکو گهر مزه ، دلّه کانيش کينلگن جا له و کينلگه يه دا قسه ی چاک بچيته
خو نه گهر هه موو شی نه رویت هه نديکی ههر ده رویت.

۲۸۲. با ناخوئی زور بيته ريت به شيوه يه ک که بوت نه ژمير دريت.

٢٨٣. بە راستى غونەى ژنى چاك وەك رۆن وایە بۆ سەر كە رەگەكان نەرم دەكات و قژ جوان دەكات، وە ھەروەھا وەك تاج وایە بۆ سەرى پاشا و وەك مروارى و گەوھەر وایە كە كەس نرخ و بەھای نازانیت، وە غونەى ژنى خراپیش وەك لافاو وایە كە بەلامى كۆتایی نایەت.

٢٨٤. بە شیۆهەك رەفتار لە گەل ھاوڕێكەت بكە ھەر وەك ئەوھى كە ھیچ پێوستیت پێى نیەو ناتوانیت دەست بەر داریشى بیت .

٢٨٥. بە لوقمانى حەكىم وترا: چۆن دانایت بە سەر پێغەمبەرایەتیدا ھەلبژارد لە كاتیكدا كە پەروردگار ت لە نێوانیاندا سەر پشكى كرد بوى؟ وتى: ئەگەر یەكسەر پێغەمبەرایەتیم بۆ بەھاتایە ئومیدم دەكرد تیايدا سەر كەوتوم بەلام سەرپشك كرام، ترسام نەتوانم ھەستم بە ئەر كى پێغەمبەرایەتى، جا بۆیە دانایم ھەلبژارد.

٢٨٦. زانائەترین كەس بە خوا كەسێكە كە زیاتر لێى بترسى . خۆتان لە خراپەى خەلكى بەدوور بگرن دلەتان سەلامەت دەبیت و لاشەتان دەحەسێتەو و دەرونتان دەگەشێتەو.

٢٨٧. لە دوژمن دورە پەریز بەو ئاگات لە دوست بیت رەخنە لە كەسێك مەگرە كە یارمەتیت نادات .

٢٨٨. گوى لە خۆت گەورەتر بگرە.

٢٨٩. سوپاسى ئەو كەسە بكە كە چاكەت لە گەلدا دەكات، چاكە لە گەل كەسێكیشدا بكە كە سوپاست دەكات چونكە نێعمەتێك لە ناو ئەچیت كە سوپاسى خاوەنەكەى نەكەیت، لە ناویش ناچیت ئەگەر سوپاسى بكەى.

٢٩٠. داود پێغەمبەر(عليه السلام) بە لوقمانى حەكىمى وت: چۆن رۆژت كردهو؟ لوقمانیش وتى: بە دەستى كەسانى ترەو رۆژم كردهو .

۲۹۱. کاتیک کهوتپته ناو نهوشتانهی که حضرت لی یه و رقت لی یه، به ناگابه له وهی که دلّت شتیکی تیسیچیت که بهرزه وهندیت له وه دا بیت که توی تی نه که وتوی.

۲۹۲. مونافه سه بکه له به ده ستهپتانی ره وشتدا چونکه میراتیکې نه فریندراوه و هاورپیه تی شکست نه خوار دو و شتیکی تامه زرو کراوه له ناو خه لکیدا .

۲۹۳. خو به کم زان به بهرامبر به هه ق ده بپته ژیرترین که س.

۲۹۴. که سیک سی شتی تیا بیت نیمان و باوه ری ته واو ده کات (۱) که کاتی خو شنود بوو خو شنودیه که ی به ره و ناهه قی نه بات، (۲) کاتی که توره بوو توره یه که ی له هه ق ده ری نه کات، (۳) کاتی که ری زی لی گیرا نه وهی لی ده گیری که له وی نیه.

۲۹۵. جوانی نیهت له په رستشدايه و جوانی دانیشن له لوتکه ی زانستدایه و ره وشتی ناشیرین له چروکی دایه و ره وشتی جوانیش له به خشنده یی دایه.

۲۹۶. دانایی نه وه یه بوری له و که سه ی که ستمت لی ده کات و پاداشتی خراپه ش به چاکه بده پته وه.

۲۹۷. فیلی دلنه کان له وشه ی سهر زمان یان له روانینی ناو چاودا ده رده که وی.

۲۹۸. هیچ خیرت تیا نه یه نه گهر فیر نه بیت له کاتیکدا که نازانی و کاریش نه که ی به وهی که فیر ده بیت، نمونه ی نه وه ش وه ک که سیک وایه که کومه لیک دارو چیلکه کز بکاته وه و گورزه ی بکات پاشان بیه وی هه لیکری و نه پتوانی، تا که سیکي تر بیت بزی هه لیکریت.

۲۹۹. وه ک نه و که سه وابه که نایه وی خه لکی سوپاسی بکه ن و کاریکیش ناکات خه لکی غه بیه تی بکه ن، خو ی له ناو خه لکیدا قورس نیشان ده دات و خه لکیش لی بی بیوه یین .

۳۰۰. مام ناوہند بہو زیادہ پڑی مہ کہ، مالت مہ گرہوہ لہ بہ خشین و زیادہ پڑی تیا مہ کہ.

۳۰۱. خہو توان چوں بہ لایانہوہ دورہ نہوہی کہ بہ لیتیان پیدراوہ بؤ لای نہوہی کہ بہ لیتیان پیدراوہ بہ پہلہ رادہ کھن .

۳۰۲. کاتی تمہنی لو قمان گہورہ بوو داود (علیہ السلام) پئی گہیشٹ و لئی پرسی چی لہ عہقت ماوہ؟ لو قمان وتی: قسہ لہ شتیکدا ناکم کہ پہیوہندی بہ منہوہ نہبی و زور لہ خوم ناکم لہ کاریکدا کہ پیوستم پئی نہ بیت.

۳۰۳. لہ تنیایدا لہ نافرہت نمین مہ بہ، ناوړ لہ ہہ ژاریکیش مہ دہرہوہ کہ خوی بہ بی نیاز بزائیت لیت .

۳۰۴. واز لہ ہاوری بہ کہمت مہ ہیتہ ہاوری دووہمت متمانہی پیت نامیتی .

۳۰۵. نہ کہی واز لہ تہ ماشا کردنی خراپہ کانت پیتی، لہ بہر نہوہی وازہیتان لہوہ دہ بیتہ ہوی ناتہواوی بؤ چاکہ کانت.

۳۰۶. لو قمان زور بہ تہنہا دادہ نیشت جارنک گہورہ کہی پئی دہ لیت بہ راستی تو زور بہ تہنہا دادہ نیشتی نہ گہر تیکہ لئی خہ لک بی باشرہ، لو قمانیش لہ وہ لامیدا دہ لئی: بہ راستی زور بہ تہنہا بون دہ بیتہ ہوی زور بیر کردنہوہی زوریش رینیشاندہرہ بؤ رتی بہ ہہشت .

۳۰۷. نزمزین رہوشت بریتی یہ لہ فیل کردن لہ ہاوری و نہیتی نہ پاراستن و باوہر کردن بہ ہموو کہسیک و قسہ زور کردن لہ شتیکدا کہ پہیوہندی پتہوہ نہبی و داوا کردنی زور لہ کہسی چروک.

۳۰۸. نہ کہی دہمہ قالی بکہی، چونکہ دہ بیتہ ہوی خوین پڑان خوین پڑانیش دہ بیتہ ہوی تیا چوون.

۳۰۹. نه کهی ده مه قالی له گهل زانایاندا بکهی چونکه دانایی له ناسمانی رونه وه دابه زیوه که سانیك هه نایزانن و ده بیهن بۆ خویان.

۳۱۰. پرسیار کرا له لوقمانی حه کیم: چی کرده وه یه کی خوت به لاره گرنگه وتی: وازهیتانم له و شتانهی که په یوه نندیان به منه وه نیه.

۳۱۱. تورهیی مروئی ژیر له کرداریدایه و تورهیی نه فامیش هه له کرداریدایه .

۳۱۲. چاو پاراستم و زمان گرتم و نه مه کداریم به رامبه ر په یمانم و هه لال خواردم و پاراستنی داویم و هه ستانم به نهرکی خوم و ریز گرتم له میوانم و چاکبوم له گهل دراوسیم و وازهیتانم له و شتانهی که په یوه نندیان به منه وه نی یه نا نه مانه میان گه یانده نه م پله و پایه یه.

۳۱۳. مه به ست یون له رویشندا نیوهی تفاق و کهل و په له .

۳۱۴. ههروهک چۆن پاشاکان وازیان له دانایی هیتانه وه بۆتان نیوهش واز له دنیا بینن بۆیان.

۳۱۵. ده گپ نه وه لوقمانی حه کیم له ناو عه ریشه کهیدا بوو که به نه ندازهی شوینی راکشانی بوو، کوره کهشی له بهرده میدا دانیشتبوو له سه ره مه رگدا بوو، لوقمان گریا، کوره کهی وتی: باو که بۆچی ده گری؟ نایا له مردن ده ترسی؟ یان ههزت له مانه وه یه له دنیا دا؟ لوقمان وتی: نا له بهر هه چیان نی یه ، به لام له بهر نه و سه فهره دورو دریز و رینگه سه ختهی پيشم و تیشووی کهمی خوم و باری قورسم ده گریم، نازانم نایا نه و باره قورسم له کۆل ده کهوی تا ده گمه نه نجام، پاشان به شاغوه ده میتیه وه نینجا له گهل خوی ده مبات بۆ دۆزه خ دواي نه وه مرد (خوای گهوره لیتی خوش بیت).

۳۱۶. ده گپ نه وه لوقمان بهنده یه کی حه بهشی بو، خاوه نه کهی هیتایه بازار بۆ نه وهی بیفرۆشیت، هه ر کپاریك بهاتایه لوقمان پیی ده وت: چ کاریکم پیی ده کهی؟ نه گه ر

بیوتایه نهوه و نهوه تی ده کم ، پئی دهوت نکات لی ده کم نهمکریت ، تا پیاویک هاته لای لوقمان پئی وت : چی کارینکم پنده کھی ؟ وتی : ده تکم به در گوان ، پئی وت : بکره جا کریتی و بر دیه وه بو مال ، گه وره کھی سی کچی هه بو له گونده که دا باخی ده بون ، گه وره کھی ویستی له مال ده ریجیت ، پئی وت : کچه کام کردوته ژوره وه و خواردن و خواردنوه و هموو پیوستیه کم بو دابین کردون ، کاتی له مال ده رجوم ده رگایان له سهر داده خهم توش له پشت ده رگاکه وه دابیشه و بزیان مه که ره وه تا دیمه وه ، کاتی له مال ده رجوو فرمانه کھی به جی هینا ، کچه کان پیان وت : ده رگاکه بکه ره وه . به قسه ی نه کردن بویه لیاندا و دهموچاویان بریندار کردجا خوینه کھی شوری و دانیشت کاتی گه وره کھی گه رایه وه بو مال به سه ره اته کھی بو باس نه کرد دوباره گه وره کھی ویستی له مال بجیته ده ، پئی وت : هموو پیندا ویستیه کم بو دابین کردون و ده رگایان لی مه که ره وه ، بویه دوباره لیاندا و برینداریان کرد ، نه ویش خوینه کھی شوری و دانیشته وه کاتی گه وره کھی گه رایه وه ، کچه گه وره که بیان وتی : نهم به بنده حبه شی یه به قسه ی خوا ده کات به لام به قسه ی من ناکات سویند به خوا ده بیت تهویه بکم جا تهویه کرد کچه بچوکه که بیان وتی : نهم به بنده حبه شی یه ، گوپرایه لی خوا ده کات وه خوشکه گه وره که شم گوپرایه لی خوا ده کات ، سویند به خوا ده بیت تهویه بکم ، جا تهویه کرد ، خوشکه ناوه نجی یه که بیان وتی : نه و بنده حبه شی یه و نه و دوو خوشکه م گوپرایه لی خوا بکن سویند به خوا ده بیت تهویه به بکم جا تهویه کرد ، گوپرای گونده کهش وتی : نه و بنده حبه شی یه و نه و سی خوشکه گوپرایه لی خوا ده کات سویند به خوا ده بیت منیش تهویه بکم جا هه موویان تهویه بیان کردو گه رانه وه بو لای خوا و بون به خوا پرستی گونده که .

۳۱۷ . لوقمانی حکیم چوو بو سه فه ریک له ری گیشت به گه نجیک پئی

وت : باو کم چی ده کات ؟ گه نجبه که وتی مردوه ، لوقمان وتی : سوپاس بو خوا کارم به

دہستہ، لوقمان وتی: دایکم چی دہ کات؟ غولامہ کہ وتی: مردوہ، لوقمان وتی: غمہم نہما، لوقمان وتی: ژنہ کم چی دہ کات؟ گہنجہ کہ وتی: مردوہ، لوقمان وتی جینگہ کم تازہ بووہوہ، لوقمان وتی: خوشکہ کم چی دہ کات؟ گہنجہ کہ وتی: مردوہ، لوقمان وتی: عیب و عارم داپوشرا، پاشان لوقمان وتی: برا کم چی دہ کات؟ گہنجہ کہ وتی: مردوہ، لوقمان وتی: پشتم شکا، پاشان لوقمان وتی: کورہ کم چی دہ کات؟ گہنجہ کہ وتی: مردوہ، لوقمان وتی: دلّم لہت بوو!.

۳۱۸. دہ گپڑنہوہ لہ سہردہمی لوقمانی حکیم گہنجیک چاویکی نازاری ہہبوو، ہہرچی پزیشکی نہو کاتہ ہہبوو بردیانہ لای سودی نہبو دواتر باوکی بردی بو لای لوقمانی حکیم، دواۓ نہوہی کہ لوقمان سہیری چاوہ کہی کرد پیسی وت: خوزگہ دہستت بپرایہتہوہ، باوکی گہنجہ کہ لہم قسہیہ تی گہشت و نہوانہشی لہو مہجلیسہ دابون تیگہشتن کہ نہو گہنجہ زور دہست دہدات لہ چاوی، ہہرکاتی چاوی چاک بوایہتہوہ دووبارہ ہمان نہ خوشی توش نہبووہ، بہ ہوی نہوہی دہستی پیسی لہ چاوی نہدا تا گہنجہ کہ بہ یہ کجاری وازی لہو عادہتہ ہینا و چاوی چاک بووہ .

۳۱۹. رینز لہ دانایی خوا بگرہ لہ لای کہ سیک دایہنی کہ بہ کہمی بزانی، چروکیش مہبہ تیایدا لای کہ سیک کہ بیہویت لہ بہری بکات.

﴿سُبْحٰنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ، وَسَلٰمٌ عَلٰی الْمُرْسَلِيْنَ ،

وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ﴾

سهرچاوه کان

۱. سوځای دیده - عادل شاسواری.
۲. گولبریک له وتهی دانایان و زانایان - سهردار رهزا.
۳. وصایا لقمان لابنه و حکمه - خالد محمد خادم السروجي.
۴. إهتمام اولي همم العالية الى إغتنام أيام الخالية - عبدالعزيز المسند.
۵. لقمان الحكيم و حکمه - محمد خير رمضان يوسف.
۶. لقمان الحكيم - محمد عبدالرحيم.
۷. اقوال و حکم - مؤمن محمد رضا.